Ազգ
Azg
4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 196 (3127)

Ռուսաստանը ճանաչում է նախկին ԽՍՀՄ երկրների տարածքային ամբողջականությունը

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանը ճանաչում է նախկին ԽՍՀՄ բոլոր պետությունների տարածքային ամբողջականությունը եւ շահագրգռված է ղարաբաղյան հակամարտության շուտափույթ խաղաղ կարգավորմամբ: Այս մասին «Ազերթաջ» գործակալությանը հայտարարել է Ռուսաստանի Պետդումայի անվտանգության կոմիտեի անդամ Գենադի Գուդկովը: «Ռուսաստանը, լինելով ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ, բոլոր ջանքերը գործադրում է այդ հակամարտության կարգավորման մեջ երկկողմ փոխզիջման հասնելու համար», ասել է Գուդկովը: Խորհրդարանականի կարծիքով, հենց որ կողմերը փոխզիջումային լուծում գտնեն, եւ հակամարտությունը կարգավորվի, կամրապնդվի տարածաշրջանի անվտանգությունը, եւ Ռուսաստանը հնարավորություն կունենա ավելի ակտիվ համատեղ տնտեսական քաղաքականություն վարելու, ամրացնելու տարածաշրջանի քաղաքական կայունությունը եւ դառնալու խաղաղության երաշխավոր:

ԱՄՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ջոն Քերին շնորհավորեց Ջորջ Բուշին վերընտրության առթիվ

Ամերիկահայ մեկնաբանները մտահոգված են Հայաստանով եւ Հայ դատով

Երեկ, Երեւանի ժամանակով ժամը 20.00-ին, սենատոր Ջոն Քերին Բոստոնից զանգահարեց Սպիտակ տան իր ողջ գերդաստանով շրջապատված նախագահ Ջորջ Բուշին եւ շնորհավորեց նրան վերընտրության առթիվ: Երկու ղեկավարները հաճոյախոսություններ փոխանակեցին եւ մասնանշեցին ընտրապայքարի արդյունքում առաջացած ներամերիկյան վերքը բուժելու անհրաժեշտությունը: Երեկոյան Քերին հեռուստատեսային ուղերձով հանդես եկավ եւ իր ընտրողներին, ամերիկացի ողջ ժողովրդին շնորհակալություն հայտնելուց հետո ընդունեց ընտրություններում իր մրցակցի տարած հաղթանակը եւ կոչ արեց ազգի վերամիավորման երկրի գլխավոր հարցերի շուրջը, միաժամանակ իր կուսակիցներին եւ համակիրներին խոստանալով շարունակել պայքարը իրենց տեսակետների իրականացման համար: Ավելի ուշ հեռուստատեսային ուղերձով հանդես եկավ վերընտրված նախագահը, որ երախտագիտություն հայտնեց ամերիկացիներին եւ շեշտեց, որ ազգն այս անգամ շատ ավելի միավորված հանդես եկավ, քան 4 տարի առաջ, երբ ինքն ընդամենը մի քանի հարյուր ձայնի տարբերությամբ էր ընտրվել: Այսուհանդերձ, ասաց Բուշը, ընտ-

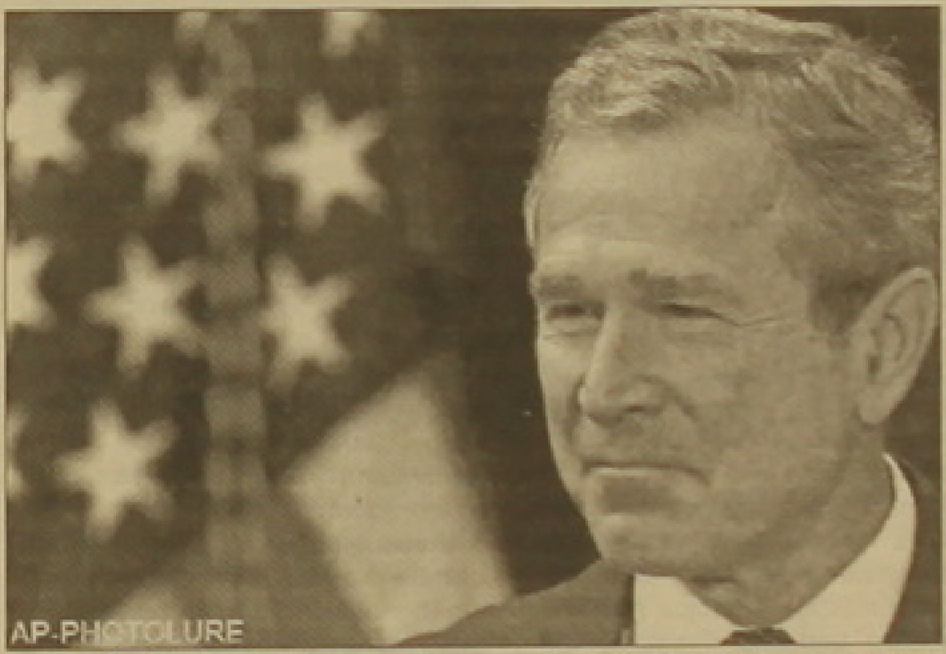
AP-PHOTOLURE

րարշավը երկու մասի բաժանեց երկիրը եւ այժմ ժամանակն է վերամիավորման: Այս հարցում նա կոչ արեց դեմոկրատներին միավորելու ջանքերը հանուն ազգի միաբանության: Նա արժանին մատուցեց Ջոն Քերիին որպես արժանի մրցակցի, որ համառ եւ պարկեշտ պայքար մղեց եւ նրան կոչ արեց համագործակցության:

Երեկոյան արդեն ներկայացվեցին բազմաթիվ մեկնաբանություններ Ջորջ Բուշի հաջողության, Ջոն Քերիի կրած պարտության պատճառների, աշխարհի տարբեր հարցերում դրանց հնարավոր ազդեցությունների մասին: Դրանց մի մասին անդրադառնալու առիթ կունենա նաեւ մեր թերթը: Սակայն այսօր մեզ ամենից շատ մեր ամերիկահայ ազգակիցների տեսակետն է հետաքրքրում, նկատի ունենալով, որ ազգային մեր կազմակերպությունների մեծամասնությունը հայտնի պատճառներով պաշտպանում էր Ջոն Քերիի թեկնածությունը:

Տես էջ 2

Նավթը վերստին թանկանում է

Ընտրություններում Բուշի հաջողությունն անմիջապես ազդեց նավթի համաշխարհային գների վրա: Նյու Յորքի ապրանքային բորսայում երեկ առավոտյան WTI մակնիշի նավթի վաճառքի դեկտեմբերյան պայմանագրերը կնքվել են նախորդ օրվանից 46 սենթով ավելի բարձր գնով: Վերջին 3 օրվա ընթացքում առաջին անգամ մեկ բարելի գինն անցել է 50 դոլարի սահմանագիծը:

Թանկացման առաջին պատճառը Բուշի հակաահաբեկչական կասադի պայքարն է, որը Մերձավոր Արեւելքում կարող է հանգեցնել նոր հակամարտությունների: Երկրորդ պատճառը ԱՄՆ-ում նավթի ռազմավարական պաշարները մեծացնելու նրա հակումն է:

ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչը կլինի «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքը, ինչը չի լինի

Արդարադատության նախարարը ներկայացրեց կառավարության հաստատած լիցենզիայի փոփոխությունները

ԱՐՈՒ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Կառավարությունը երեկ հաստատեց «Արմենտելի» լիցենզիայի փոփոխությունները, որոնք ձեռք էին բերվել բանակցությունների ընթացքում, եւ լիազորեց արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանին 10 օրվա ընթացքում ստորագրելու համապատասխան պայմանագիրը հունական կողմի հետ: Արտահերթ նիստին հաջորդած մամուլի ասուլիսի ժամանակ այս մասին հայտնեց Դավիթ Հարությունյանը: Այնուհետեւ նա ներկայացրեց «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքներին եւ պարտավորություններին վերաբերող լիցենզիայի փոփոխությունները:

Նախարարը նախ հերքեց շրջանառվող այն լուրը, թե նախկինում միայն հեռախոսակապն էր «Արմենտելի» բացառիկ իրավասությունների մեջ մտնում, իսկ հեռահաղորդակցությունն ընդհանրապես՝ ոչ: Նա տեղեկացրեց, որ բացառիկ մենաշնորհն այսուհետեւ չի տարածվելու GSM շարժական (բջջային) կապի, շարժական արբանյակային կապի եւ հասույթ շարժական ռադիոծառայությունների վրա:

Միջազգային ելքի (ազդանշերի փոխանակման) ծառայության մասով նույնպես սկզբնապես նախատեսվում էր վերացնել մենաշնորհը: Սակայն դա ամբողջովին տեղի չունեցավ: Ըստ լիցենզիայի փոփոխված տարբերակի, եթե նախկինում մեր ինտերնետ մատակարարող (պրովայդեր) ընկերությունները գնում էին «Արմենտելի» ներմուծած ինտերնետը, ապա այսուհետեւ բոլոր պրովայդերներն իրավունք կունենան իրենք ինտերնետ գնելու դրսից եւ «Արմենտելին» վճարել նրա օպտիկական մալուխի միջոցով տեղափոխելու համար: Այլ խոսքով, «Արմենտելը» բացառիկ իրավունք է ունենում միայն իր մալուխի նկատմամբ եւ պարտավորվում է կապուղի տրամադրել այլ տնտեսվարողների պահանջի դեպքում: Եթե դա չարվի, ապա «Արմենտելի» նկատմամբ կարող են կիրառվել տարբեր սանկցիաներ՝ ընդհուպ նաեւ այդ բացառիկ իրավունքից զրկելը:

Տես էջ 2

Բաքուն հերքում է Ռուսաստանի տրանսպորտի նախարարի հայտարարությունը

ԲԱՔՈՒ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բաքվի «Էխո» թերթը, անդրադառնալով Ռուսաստանի տրանսպորտի նախարար Իգոր Լեւիտինի այն հայտարարությանը, թե Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի տրանսպորտի նախարարները լիովին պաշտպանում են անդրկովկասյան երկաթուղով միջանցիկ հաղորդակցության վերականգնման նախագիծը, նշել է, թե ադրբեջանական կողմը քանիցս հասկանալ է տվել, որ Աբխազիայի տարածքով երկաթուղու վերականգնումը հակասում է Ադրբեջանի շահերին, քանի որ այդպիսով Հայաստանը ելք է տանում դեպի Ռուսաստան: «Իսկ այժմ Լեւիտինի հայտարարությունից հետեւում է, որ Բաքուն պատրաստ է մասնակցել այն նախագծին, որով խիստ շահագրգռված է Հայաստանը», գրում է «Էխոն»:

Ինչպես թերթին հայտնել են Ադրբեջանի տրանսպորտի նախարարությունում, ՌԴ տրանսպորտի նախարար Իգոր Լեւիտինի հայտարարությունը չի համապատասխանում իրականությանը: Նախարարության մամուլի ծառայության ղեկավար Նամիկ Հասանովն ասել է, որ հոկտեմբերի կեսին Լեւիտինը գտնվել է Բաքվում եւ այստեղ քննարկել «միջանցիկ երկաթուղային հաղորդակցության» հարցը: Սակայն, ինչպես նշել է Հասանովը, «Ադրբեջանի տրանսպորտի նախարար Զիա Մամեդովը ռուսաստանցի իր պաշտոնակցին ի պատասխան հայտարարել է, թե քանի դեռ Ադրբեջանը պատերազմական վիճակի մեջ է Հայաստանի հետ, այդ մասին խոսք անգամ լինել չի կարող: Նա հայտարարել է, որ ոչ մի տնտեսական հարաբերություն չի կարող լինել այդ երկրի հետ, քանի դեռ լուծված չէ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը»:

Հոգեւոր կրթության առավելությունները

Գեւորգյան ճեմարան-130

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Սուրբ Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանն արդեն 130 տարի է հայոց հոգեւոր, մշակութային եւ կրթական կյանքում իր առաքելությունը կատարում է պատվախնդրորեն: Ճեմարանը, որ կոչված է հայ եկեղեցական հոգեւոր դասի պատրաստմանը եւ 200-ից ավելի հոգեւորական համալրել են այդ շարքը, տասնամյակներ շարունակ մեծ քանակությամբ նաեւ ուսուցիչներ է պատրաստել, որոնք շատ հաճախ իրենց գործունեությամբ ազգային մեր գոյապայքարի խաչն են ստիպված եղել տանել: Հայագետների, արվեստագետների, քաղաքական գործիչների պատկառելի մի փաղանգ իրենց ապագա գործունեությամբ պարտ են նաեւ Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանին. նրանց ուսումնառության եւ կրթական հիմնաքարերը սկիզբ են առել այդ ճեմարանում:

PHOTOLURE

Նիկողայոս Ադոնց, Մանուկ Աբեղյան, Ստեփան Մալխասյան, Նիկոլ Աղբալյան, Ավետիք Իսահակյան, Ակսել Բակունց, Լեւոն Շանթ, Դերենիկ Դեմիրճյան, Ավետիս Ահարոնյան, Ա. Բուռյան, Արմենակ Շահմուրադյան, Կոմիտաս, Պողոս Մակինցյան, Սիմոն Վրացյան, Անաստաս Միկոյան, Ասքանազ Մռավյան, Արտակ Դարբինյան, դեմքեր, որոնց վաստակն անգնահատելի է հայ մշակութային, գիտական, քաղաքական կյանքում:

19-րդ եւ 20-րդ դարասկզբի արեւելահայ հոգեւորականները եւս մեծ մասամբ ճեմարանի շրջանավարտներն էին՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գեւորգ Ջ Չորեքչյան, Գարեգին Ա Հովսեփյան, Ներսես արք. Մելիք-Թանգյան եւ ուրիշներ:

Տես էջ 6

Ընթացիկ

Ինտերնետ հեռախոսակապի ընկերությունների փակումը բացասական սոցիալական հետեւանքներ կունենա

IP ցանցով կարելի է փոխանցել միայն տվյալներ

Ինտերնետ կամ IP հեռախոսակապի մատակարար ընկերությունների ներկայացուցիչներն այն կարծիքին են, որ այս ոլորտի հանձնումը «Արմենտելին» որպես բացառիկ իրավունք, նախ եւ առաջ բացասական սոցիալական հետեւանքներ կունենա մեր բնակչության համար: Մեր զրույցի ժամանակ այդ համոզմունքը հայտնեցին Ինտերնետ հեռախո-

նախատեսվում է, որ «Արմենտելը» պետք է մատակարարի նաեւ IP ծառայությունը, որի սակագները որոշելու է հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը, սակայն Արմենակ եւ Արսեն Խաչատրյանների համոզմամբ, ոչ մի երաշխիք չկա դրա որակի եւ գնի վերաբերյալ: Փաստորեն, «Արմենտելն» այս ոլորտում կմնա առանց մրցակցության եւ նկատի ունենալով ըն-

նիկական մանրամասներից անտեղյակ մարդկանց, հայտարարելով, որ IP ընկերությունները իրենից կապ են գողանում: Ի վերջո, այդ ընկերությունները, գոնե նրանցից 50-ը, որոնց ներկայացնում է ստեղծված կազմկոմիտեն, օրինականորեն գործող կազմակերպություններ են եւ ունեն համապատասխան լիցենզիաներ: «Ինչո՞ւ «Արմենտելը» պետք է շարունակի գործել, իսկ մենք՝ ոչ»,

սակապի ընկերությունների միության կազմկոմիտեի անդամներ **Արսեն Խաչատրյանը** եւ **Արմեն Խաչատրյանը**: Ինչպես հայտնի է, կառավարությունը երեկ վերջնական որոշում ընդունեց այդ առթիվ:

IP հեռախոսակապի ընկերությունների փակմամբ, մեր զրուցակիցների հավաստմամբ, սոցիալական խնդիրներ կառաջանան ոչ միայն այդ 250 կազմակերպություններում աշխատող 2-3 հազար մարդկանց, այլեւ այն հարյուր հազարավոր մեր հայրենակիցների համար, որոնց համար Հայաստանում եւ արտերկրում միմյանց հետ շփման ամենահարմար եւ էժան կապը ինտերնետ հեռախոսակապն է: Նրանք կապի այդ տեսակից օգտվելու համար վճարում են միջինը 80 դրամ 1 րոպեի համար: Քանի որ Հայաստանում գտնվող մեր հայրենակիցները հիմնականում խոսում են ԱՄՆ-ում կամ Ռուսաստանում գտնվող իրենց հայրենակիցների հետ, ապա նրանք ստիպված կլինեն վճարել 8-9 անգամ ավելի գումար: «Արմենտելի» մատուցած միջազգային հեռախոսակապի գինն այս երկրների համար կազմում է մոտ 600 դրամ: Ճիշտ է, լիցենզիայի նոր տարբերակում

կերության մինչ այժմ իրականացրած գործունեությունը կարելի է ենթադրել, թե ինչ որակի ծառայություններ կմատուցի:

Ինտերնետ հեռախոսակապը որպես ձայն, թե որպես տվյալ հիմք ընդունելու մասին հակադիր մոտեցումների եւ մասնավորապես երկու միջազգային կազմակերպությունների կողմից դա որպես ձայն ընդունելու հարցի վերաբերյալ Արմեն Խաչատրյանը միանշանակ համոզմունք հայտնեց, որ IP ցանցը նախատեսված է բացառապես տվյալներ փոխանցելու համար: Տվյալը փոխարկվում եւ դառնում է ձայն հետեւյալ կերպ՝ կապի երկու կետերից մեկում IP ցանցը ձայնը վերցնում է եւ ձեւափոխում տվյալի, ուղարկում մյուս կետ, որտեղ միացված համակարգչում առկա ծրագրի շնորհիվ այդ տվյալը դարձյալ դառնում է ձայն: Այսինքն, սովորական հեռախոսակապից սա տարբերվում է IP ցանցով, որը հնարավորություն է տալիս համակարգչում դնել համապատասխան ծրագրեր, որոնք կփոխակերպեն ձայնը տվյալի եւ կփոխանցեն: Իսկ «Արմենտելն», ըստ Արսեն Խաչատրյանի, պարզապես շփոթության մեջ է գցում տեխ-

իր վրդովմունքն է հայտնում Արսեն Խաչատրյանը:

Մեր հարցին, թե ինչպե՞ս են վերաբերվում այն մեղադրանքներին, որ ինտերնետ հեռախոսակապի ընկերությունների մեծ մասն ապօրինի գործունեություն է ծավալում ու դուրս է հարկման դաշտից, մեր զրուցակիցները պատասխանեցին, որ դա հարկային ծառայության եւ սոցիալական հիմնադրամի խնդիրն է եւ որեւէ կերպ չի առնչվում այս ոլորտում «Արմենտելին» մենաշնորհի տրամադրելուն:

Այդուհանդերձ, կառավարության երեկվա որոշմամբ IP հեռախոսակապի ծառայություններ մատուցելու իրավունքից վերոնշյալ ընկերությունները կզրկվեն: Դատելով արդարադատության նախարարի խոսքից, նրանք կարող են այլ ծառայություններ առաջարկել, որոնք կհամարվեն տվյալների փոխանակում: Սակայն նախարարի այդ առաջարկը դժվար թե բավարարի IP հեռախոսակապ մատակարարողներին, քանի որ վերջիններս զրկվում են իրենց գործունեության հիմնական եւ առավել տարածված ուղղությունից:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Թանգարանային մեծարժեք ցուցանմուշ բաց երկնքի տակ

1948 թվականի արտադրության ամերիկյան «Շեւրոլե» մակնիշի այս ավտոմեքենան, անշուշտ, մեծ սիրով իրենց հավաքածուներում կկամենային ունենալ ե՛ւ ամերիկյան, ե՛ւ ռուսական, ե՛ւ այլ երկրի պատմագիտական, հնագիտական, ռազմական արվեստի թանգարանները: Ավտոմեքենան հիրավի պատմական ցուցանմուշ է նաեւ այլ առումով: Պատմում են, որ 1949 թվականին 2 նույնօրինակ մեքենաների հետ Ամերիկայից հատուկ բերվել է Պոտսդամ, Ստալինի եւ այն ժամանակվա ԱՄՆ նախագահ Տրումենի այստեղ կայանալիք հանդիպման համար: Հետո հայտնվել է Մոսկվայում, որտեղից բարձր գնով վաճառվել է մի հայ գնդապետի: Վերջինից էլ 1993 թվականին գնել է հայ զինվորական, Ստեփանավան քաղաքի բնակիչ Միսակ Մելիքջանյանը:

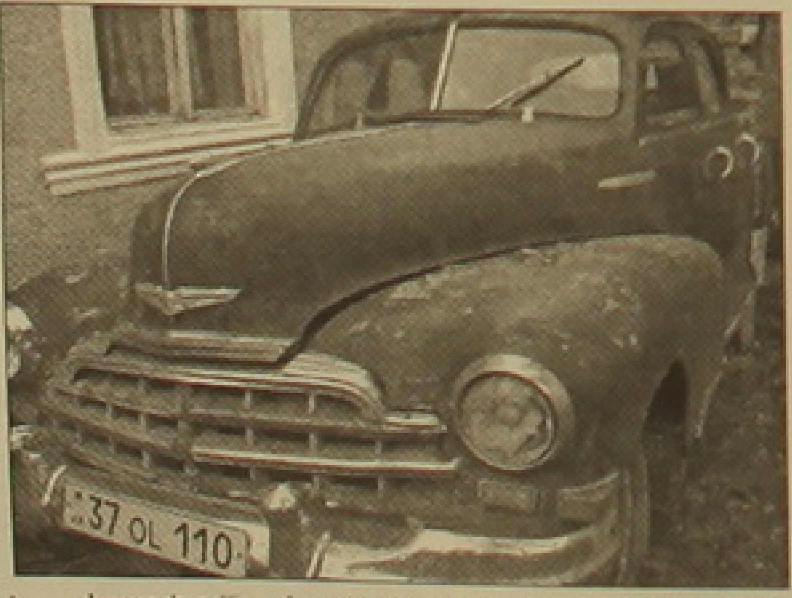

Այսօր մեծարժեք այս ցուցանմուշը նրա տան բակում է: «Շեւրոլեն» արտադրվել է 2 հզոր երկրների ղեկավարների անվտանգության ապահովման խստագույն երաշխիքներով՝ զրահապատ է, կրկնակի հաստ, ծանր ու ամուր դռներ ունի, լրացուցիչ ապահովության համար ռուսները փոխել են նաեւ մեքենայի շարժիչը, տեղադրելով՝ դարձյալ հատուկ այս նպատակի համար արտադրված գիտափորձնական նմուշ:

Կ. Դ.

Ինչը կլինի «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքը...

1-ին էջից

Արբանյակային մուտքը նույնպես ազատվում է մենաշնորհից: Նախկինում ինչպես ելքն, այնպես էլ մուտքը «Արմենտելի» մենաշնորհն էին: Դավիթ Հարությունյանի կարծիքով, այս մասնակի ազատականացումը կնպաստի ոլորտի զարգացմանը:

Վիճելի համարվող լիցենզավորողի ցանցով լայնաշերտ տեսահաղորդման ծառայությունների նկատմամբ մենատեր ընկերության իրավունքները, նախարարի հավաստմամբ, ոչ ընդլայնվել են, ոչ էլ սահմանափակվել: Առավել մեծ տարակարծությունների տեղիք տված ինտերնետ հեռախոսակապի նախկինում մենաշնորհի լինելու կամ չլինելու վերաբերյալ Դավիթ Հարությունյանը, ի հաստատում նախկինում մենաշնորհի առկայության, նշեց այն կետը, որտեղ նշված է, որ ապագայում ստեղծվելիք ցանկացած ծառայություն, որը կմրցակցի միջազգային եւ ներտեսական հեռախոսակապի հետ, կհամարվի «Արմենտելի» մենաշնորհի խախտում:

Արդարադատության նախարարը վերստին նշեց, որ ինտերնետ կամ IP հեռախոսակապը ներկայումս համարվում է տվյալների, այլ ոչ թե ձայնի փոխանցում, ինչի մասին եզրակացության են եկել միջազգային մասնագիտացված կազմակերպություններ: Այս առնչությամբ «Ազգի» այն հարցին, թե ինչ պետք է լինի ինտերնետ հեռախոսակապ մատակարարող այն ընկերությունների հետ, որոնք ունեն լիցենզիա եւ օրինական գործունեություն էին ծավալում, Դավիթ Հարությունյանը պատասխանեց, որ նրանք տվյալների փոխանակման լիցենզիա են ստացել եւ տվյալներ կարող են փոխանակել նաեւ հետագայում:

Պարտավորությունների առումով «Արմենտելը» պետք է տեղադրեր 4-րդ հանգույցը, որն արել էր բաց ժողովից անմիջապես հետո: 800 գյուղերի թվայնացման պահանջը վերաձեւակերպվել է հետեւյալ կերպ՝ մինչեւ 2005 թ-ի տարեվերջ այդ գյուղերը պետք է ապահովված լինեն հեռախոսային ծառայություններով: 6-10 հազար բնակչություն ունեցող գյուղերում նվազագույնը պետք է շահագործվի 700 հեռախոսագիծ: Հեռախոսաֆիկացման ցանկից սակայն դուրս կմնան 7 գյուղեր, որոնց բնակչության թիվը 50-ից ավելի չէ եւ որոնք միավորված չեն այլ համայնքների հետ:

Ներդրումների վերաբերյալ շեշտադրումը տեղափոխվել է ոչ թե գումարային կողմի, այլ որակյալ կապ ունենալու պահանջի վրա: Իսկ այն հարցին, թե ի՞նչ կլինի, եթե հունական կողմը (ՕՏԵ-ն) հրաժարվի հաստատել այս համաձայնագիրը, Դավիթ Հարությունյանը պատասխանեց, որ «կվերադառնանք մարտի դաշտ»: «Այսինքն, նոր բանակցություննե՞ր կսկսենք, թե՞ դատական գործընթացները կշարունակվեն» մեր հարցին պատասխանելով նախարարը մատնանշեց երկմտողը:

Ջոն Քերին շնորհավորեց Ջորջ Բուշին վերընտրության առթիվ

1-ին էջից

Այդ նպատակով «Ազգը» հեռախոսային զրույց ունեցավ 4 ամերիկահայերի՝ ՌԱԿ կենտրոնական վարչության համանախագահ եւ հայտնի հրապարակախոս Երվանդ Ազատյանի (Դետրոյթ), մեր ընթերցողներին քաջ ծանոթ մեկնաբան, «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր Հարութ Սասունյանի (Լոս Անջելես), Վաշինգտոնում գործող քաղաքական մի մեկնաբանի եւ Երեւանում Ամերիկայի հայկական համագումարի գրասենյակի տնօրեն Արփի Վարդանյանի հետ: Ստորեւ՝ նրանց տեսակետները: Մինչ այդ արձանագրենք, որ երեկ երեկոյան տվյալներով Ջորջ Բուշի օգտին քվեարկել է ամերիկացիների 51 տոկոսը, Քերիի օգտին՝ 48 տոկոսը: Նադերը հավաքել է ձայների 1 տոկոսը:

«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի հրատարակիչ **Հարութ Սասունյանը** մեծ ցավ է զգում Ջոն Քերիի պարտության համար: «Քերիի ընտրությունը մեծ տարբերություն պետք է տար Հայ դատի հետապնդման գործում: Հակառակ այս ժամանակավոր ձախողման, մենք պետք է հպարտ զգանք, որ պաշտպանեցինք այն կողմին, որն ավելի նպաստավոր էր մեր դատին: Աշխարհի վերջը չէ, կյանքը շարունակվելու է, ինչպես նաեւ՝ մեր պայքարը», ասաց Սասունյանը Կալիֆոռնիայից «Ազգի» հետ հեռախոսազրույցում:

Սասունյանը չի կարծում, որ Բուշի վերընտրությունը որեւէ բացասական ազդեցություն կունենա հայ-ամերիկյան հարաբերությունների վրա: «Իմ կարծիքով, այն հարաբերությունները, որ կային, նույն ձեւով էլ պիտի շարունակվեն: Քաղաքականության մեջ գտնվողներն անձնական քեներ չեն պահում: Ճիշտ հակառակը, Բուշի կողմնակիցները, որ միահեծան են եւ հաղթական, կարող են նույնիսկ դրական ժեստ անել ի նպաստ մեզ: Քանի որ նրանք ավելի ամուր դիրքեր ունեն, կարող են սիրաշահել բոլորին», ասաց Սասունյանը:

ՌԱԿ համաատենապետ **Երվանդ Ազատյանը** մեզ հետ հեռախոսազրույցում նախ հիշեցրեց, որ բոլոր ամերիկահայերը չէ, որ քվեարկել են Քերիի օգտին: Նրանք, ովքեր առաջնային էին համարում հայկական հարցերը, քվեարկել են Քերիի օգտին: Բայց կային ամերիկահայեր, որոնք տնտեսական, գաղափարական հարցերից ելնելով քվեարկել են Բուշի օգտին, ասաց Ազատյանը:

Ռամկավար գործիչը կարծում է, որ քաղաքական կուսակցությունները, որոնք Քերիի կողքին կանգնեցին, հետագա գործունեության ընթացքում որեւէ դժվարություններ չեն ունենա, քանի որ Ամերիկան ժողովրդավարական երկիր է: «Այս իմաստով մտահոգություններ չկան, բայց Հայաստանի եւ Կովկասի առումով, դժբախտաբար, Բուշի քաղաքականությունը պիտի շարունակվի, եւ դրա հետեւանքով Հայաստանը քաղաքականապես ավելի է մեկուսանալու», ասաց Ազատյանը եւ հավելեց, որ Կովկասում ԱՄՆ-ն Ադրբեջանի հետ ունի նավթի, իսկ Վրաստանի դեպքում վերջինիս ամերիկամետ եւ դեպի ՆԱՏՕ քաղաքականություն վարելու հարց: «Կովկասի ընդհանուր քաղաքականությունում Հայաստանի կշիռը ԱՄՆ արտաքին գերատեսչությունում ավելի թեթեւ է», ասաց Ազատյանը:

Ամերիկայի հայկական համագումարի Հայաստանի եւ Ղարաբաղի տարածաշրջանային տնօրեն Արփի Վարդանյանը մեզ հետ զրույցում նույնպես հարկ համարեց հիշեցնել, որ բոլոր ամերիկահայերը չէ, որ աջակցել են Քերիին: «Չեմ կարծում, որ հայ-ամերիկյան հարաբերություններում լուրջ փոփոխություններ կլինեն, քանի որ Բուշն արդեն եղել է նախագահ: Մենք, ի շահ հայ եւ ամերիկացի ժողովուրդների, պետք է աշխատենք այնպես, ինչպես աշխատել ենք նախկինում», ասաց Վարդանյանը:

Վաշինգտոնում հայկական մի աղբյուր իր անունը չհրապարակելու պայմանով ԱՄՆ մայրաքաղաքից «Ազգի» հետ հեռախոսազրույցում ասաց, որ Բուշի վերընտրվելը որեւէ ձեւով չի կարող ազդել հայ-ամերիկյան հարաբերությունների վրա: «Այն հայերը, ինչպես ես, ովքեր ձայնը տվել են Քերիին, մտածում էինք, որ մեր աշխատանքն ավելի դյուրին կդառնա հայ-ամերիկյան հարաբերությունները մերձեցնելու հարցում: Բայց այստեղ կան որոշ նրբերանգներ: Քերիի մերձավորարեւելյան, կովկասյան, եվրասիական քաղաքականությունը նշանում էր, որ նա ընտրվելու դեպքում պատրաստ էր արտաքին քաղաքականության մի մասը թողնել տարածաշրջանի իր դաշնակիցներին: Նման ֆունկցիա մեր տարածաշրջանում Թուրքիան է կատարում: Այսինքն՝ Քերին պատրաստվում էր իր տարածաշրջանային քաղաքականությունն իրականացնել Թուրքիայի միջոցով», ասաց մեր աղբյուրը եւ հավելեց, որ այս ամենը հասկանալով հանդերձ, իրենք հաշվի էին առել Քերիի հայանպաստ գործունեությունն անցյալում:

«Բուշի դիրքորոշումն այլ է: Նա ուղղակի հարաբերությունները կառուցում է առանձին երկրների հետ: Այսինքն՝ նրա քաղաքականությունը երկկողմ է: Եթե Հայաստանը պատրաստ է մերձենալ ԱՄՆ-ին, ապա ԱՄՆ-ը պատրաստ է ավելի սերտ համագործակցել Հայաստանի հետ: Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե ինչ դիրքորոշում կունենա Հայաստանը: Հայաստանն Իրաք զորախումբ կուղարկի՞: Ուղարկելու դեպքում ԱՄՆ-ը Հայաստանին կհամարի նորմալ երկիր: Չի՞ ուղարկի, ուրեմն Հայաստանն ԱՄՆ-ի համար կդառնա ոչ կարեւոր պետություն», ասաց Վաշինգտոնի մեր աղբյուրը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային ձեւաւորումը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ համացանցում առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Կոալիցիայի հուշագրի կողմից խախտումը լուրջ քայլերի կդրդի ՀՅԴ-ին

Նոյեմբերի 29-31-ը Ջերմուկում անցկացված ՀՅԴ Հայաստանի գերագույն 8-րդ ժողովում նախկին 11-ի փոխարեն ընտրվել է 9 մարդուց բաղկացած գերագույն մարմին, 5-ը վերընտրվել են: Ժողովի 120 պատվիրակները հիմնովին քննարկել-վերլուծել են Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքականությունը եւ եզրակացրել, որ ՀՅԴ, ՕԵ, Հանրապետական կուսակցություններից կազմված կոալիցիայի հուշագրում ամրագրված առաջնայնությունների մի մասը չի հաջողվել իրականացնել: Ճիշտ է, որոշ աշխատանք արվել է հակակոռուպցիոն պայքարի, սահմանադրական բարեփոխումների, ընտրական օրենսգրքի բարելավման ուղղությամբ, սակայն գործընթացների տեմպերը, ՀՅԴ գնահատմամբ, գոհացուցիչ չեն: Պատասխանատվությունն ընդհանուր է եւ բաշխել կուսակցությունների միջեւ չի նշանակում նպաստել տեմպերի արագացմանը: Այս մասին երեկ Արմենպրեսի մամուլի սրահում տեղեկացրին ՀՅԴ գերագույն մարմնի ներկայացուցիչներ **Արմեն Ռուստամյանն ու Լեւոն Մկրտչյանը**: Երեք նախարար, երկու մարզպետ եւ այլ պետական պաշտոններ ունեցող կուսակցությունը մանրակրկիտ հաշվետվություն է լսել, դիտողություններ, առաջարկություններ արել եւ եզրակացրել, որ մեծ ծավալի չլուծված խնդիրներ ու լիարժեք չօգտագործված հնարավորություններ կան:

ՀՅԴ խորհրդարանական խմբակցության օրենսդրական աշխատանքը գնահատվել է բավարար ակտիվություն, իսկ ընտրողների հետ հանդիպումներում արձանագրվել են թերացումներ, բացթողումներ: Գերագույն մարմնի երկամյա գործունեությունն ընդհանուր առմամբ գնահատվել է բավարար, ու քանի որ նորընտիր գերագույն մարմնի գործունեության ժամկետն ավարտվելու է 2006-ին՝ ընտրությունների (տեղական, խորհրդարանական, նախագահական) շեմին գերագույն ժողովն ընտրություններին ՀՅԴ մասնակցության սկզբունքներ է մշակել, որոնք ընթացքում վերածվելու են ժամանակացույցի, առանց մանրամասնելու տեղեկացրեց Լեւոն Մկրտչյանը: Այնուհետեւ ՀՅԴ մշտապես հստակ ներկազմակերպչական կարգապահությունը կուսակցության առջեւ դրված խնդիրների համեմատությամբ անբավարար համարվեց: Այս խնդրի լուծումը եւ Հայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցը նշելու ծրագրի մշակման պատասխանատվությունը ժողովը հանձնել է գերագույն մարմնին:

Գերագույն ժողովում Արցախի հարցի առնչությամբ վերահաստատվել է ՀՅԴ 29-րդ ընդհանուր ժողովում ընդունված որոշումը եւ ընդգծվել բանակցություններին Լեռնային Ղարաբաղի լիարժեք մասնակցության անհրաժեշտությունը: Ջավախքի սոցիալ-տնտեսական, կրթամշակութային եւ այլ խնդիրների լուծումը, համաձայն ՀՅԴ Հայաստանի գերագույն ժողովի որոշման, պետք է լուծվի ՀՀ կառավարության միջոցներով եւ Հայաստանի ու Վրաստանի համատեղ ծրագրերով: Հայ-թուրքական հարաբերությունները ժողովը գնահատել է որպես ազգային եւ տարածաշրջանային անվտանգությանն առնչվող հիմնահարց ու գտնում է, որ Թուրքիան առանց Հայոց ցեղասպանության ճանաչման եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցում չեզոքության պահպանման չի կարող համապատասխանել ԵՄ պահանջներին: Իրաքի խնդրում Հայաստանը պետք է խստորեն առաջնորդվի ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի որոշումներով եւ վարի Հայաստանն ու հայկական գաղթօջախները միջազգային ահաբեկչության թիրախ չդարձնելու ռազմավարություն, ամրագրվել է ժողովում:

Գերագույն ժողովը դրական է գնահատել կոալիցիայի ստեղծումը, քանի որ իր գործունեությամբ կարողացել է ի չիք դարձնել հետընտրական լարված իրավիճակը եւ երկիրը զերծ պահել արտաքին մարտահրավերներին չդիմակայելու հնարավորությունից: Այս առումով ՀՅԴ-ն կարեւորում է կոալիցիային իր անդամակցությունը, քանի որ այն կայունությունը պահպանելով եւ քաղաքական դաշտում առկա աստիճանությունը վերացնելով դաշտի ողջ ներուժը օգտագործելու հնարավորություն է ընձեռում: Չնայած դրան, կոալիցիայի հուշագրում ամրագրված որեւէ կետի խախտման դեպքում, Արմեն Ռուստամյանի հավաստիացմամբ, ՀՅԴ-ն պատրաստ է գնալ շատ լուրջ քայլերի, քանի որ կարեւոր է համարում արդեն ընտրած ուղղությանը հակասող որեւէ քայլի չդիմելը եւ այդ հակասական իրավիճակի առջեւ աչք չփակելը: Իսկ հուշագրի դրույթներից մեկն էլ կուսակցությունների դերի բարձրացումն է, այսինքն՝ համամասնական եւ մեծամասնական ընտրակարգերի բաշխումը, որը, ըստ ՀՅԴ-ի, չպետք է ցածր լինի, քան 75–56 համամասնությունը: Այլապես տեղի կունենա հուշագրի կողմից խախտում:

Ժողովի առանցքային որոշումն ազգային ուղեգիծը անշրջելի դարձնելն է: ՀՅԴ-ն պատրաստվում է այդ անել օրենքների լիարժեք կիրառելիությունը կոռուպցիայի դեմ պայքարի միջազգային փորձի տեղայնացումը ընտրական օրենսգրքի եւ սահմանադրական բարեփոխումների ապահովման ճանապարհով: Շահարկումներից զերծ մնալու համար բանախոսները զերծ մնացին անուններ տալուց եւ հավաստիացրին, որ ՀՅԴ-ի որեւէ մակարդակում անհամաձայնության, պառակտման նշույլ իսկ չկա:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ծաղկաձորը զբոսաշրջության համար գրավիչ կենտրո՞ն

Հայաստանի ամենագողտրիկ անկյուններից մեկը՝ Ծաղկաձորը հավակնում է դառնալ զբոսաշրջության ակտիվ կենտրոն: Ներքին շուկայի համար Ծաղկաձորը կարծես թե հաստատել է իր կայուն տեղը, իսկ ճոպանուղու շինարարությունից հետո ներկայանալի կլինի նաեւ արտաքին շուկայում: «Միջազգային չափանիշներին համապատասխան ճոպանուղու կառուցումը կլինի այն խթանը, որը թույլ կտա ներդրումներ կատարել Ծաղկաձորում: Ճոպանուղու շուրջը կառուցվելու են զվարճանքի կենտրոններ, ռեստորաններ եւ թեյարաններ: Համոզված եմ, մի քանի տարի հետո այս քաղաքը կդառնա զբոսաշրջության համար ակտիվ գոտիներից մեկը», ասում է ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման փոխնախարար **Արա Պետրոսյանը**: Ճոպանուղու կառուցման աշխատանքները սկսվել էին հուլիսին եւ կավարտվեն դեկտեմբերին: Կառուցվել է 2500 մետր երկարությամբ 2 կայան, իսկ հաջորդ տարի նախատեսվում է ավարտել 3-րդ կայանի շինարարական աշխատանքները: Ճոպանուղու աշխատանքներին զուգահեռ բարեկարգվում եւ հարթեցվում են նաեւ դահուկուղիները, ճոպանուղի տանող ճանապարհը: Սակայն եթե ճոպանուղին կարող է գոհացնել օտարերկրացի զբոսաշրջիկներին, ապա Ծաղկաձորի հյուրանոցային սեկտորը դեռեւս հեռու է բավարար լինելուց: Այսօր Ծաղկաձորում գործում է շուրջ 20 հյուրանոց, մինչդեռ միայն հինգը կարող են 2-3 աստղանի հյուրանոցներին համապատասխանող ծառայություններ մատուցել: Եվս 5 հյուրանոց կառուցման փուլում է: «Ծաղկաձորում կա 2000 մահճակալ: Ամառը եւ ձմռանը բոլոր տեղերը զբաղված են լինում: Բացի այդ, շաբաթ եւ կիրակի օրերին ամռանը ունենում ենք 1000-1500 այցելու, իսկ ձմռանը՝ շուրջ 500: Զբոսաշրջիկները հիմնականում Հայաստանից են, երբեմն նաեւ Ռուսաստանից», նշում է Ծաղկաձորի քաղաքապետ **Գարուն Միրզոյանը**: Նրա հավաստմամբ, քաղաքի 1700 բնակիչների շուրջ 80 տոկոսն աշխատում է սպասարկման ոլորտում: Ծաղկաձորի գրողների ստեղծագործական տան տնօրեն **Մովսես Մանուկյանը** նշում է, որ հյուրանոցը ծանրաբեռնվածությամբ է աշխատում միայն ամռանը ու ձմռանը, իսկ տարվա կտրվածքով հյուրանոցի ծանրաբեռնվածությունը կազմում է 20 տոկոս: «Ծաղկաձորը օտարերկրացի զբոսաշրջիկներին հետաքրքրում է նաեւ իր պատմամշակութային ժառանգությամբ: Այսպիսով գարնանը եւ աշնանը Հայաստանի այս անկյունը կարող է գրավիչ լինել էկոտուրիզմի տեսանկյունից: Մեր նպատակն է որքան հնարավոր է կրճատել միջսեզոնային ընթացքը», փաստում է Արա Պետրոսյանը: Հայաստանի առաջատար տուրիստական ընկերությունների ղեկավարները նշում են, որ Ծաղկաձորը զբոսաշրջության համար գրավիչ կենտրոն դարձնելու համար անհրաժեշտ է ոչ միայն լավ հյուրանոցային տնտեսություն՝ հստակ գնացուցակային քաղաքականությամբ, այլեւ զվարճալիքների եւ ժամանցի կենտրոններ: Միայն ճոպանուղու կառուցմամբ Ծաղկաձորը մրցունակ չի կարող լինել արտերկրի շուկայում: Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության զբոսաշրջության վարչության պետ **Արթուր Զախարյանը** նշում է, որ զբոսաշրջության ոլորտում հաջողության է հասնում ոչ թե լավ, այլ բոլորից տարբեր արտադրանք ներկայացնողը: «Այս առումով մենք դեռեւս բավականին անելիքներ ունենք», ասում է նա:

ԱՐԵՒԻԿ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Պաշտպանության նախարարն անձամբ, երկրի քաղաքական ղեկավարությունը բարձր մակարդակով բանակցում են ՆԱՏՕ-ի հետ»

Ասում է Հովհաննես Հովհաննիսյանը

Նոյեմբերի 5-ին Երեւան կժամանի ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Յաապ դե Հուպ Սխեֆֆերը: Այցի նախօրյակին «Ազգը» զրուցեց «Հայաստանի ազատական առաջադիմական կուսակցության» նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանի հետ, որը հայտնի է իբրեւ Հայաստանում ՆԱՏՕ-ական կողմնորոշման ջատագով: Հարցազրույցը տպագրում ենք առանց մեկնաբանության:

-ՆԱՏՕ-ն կարծես սկսում է ընդլայնվել դեպի արեւելք, մասնավորապես նաեւ դեպի Հայաստան: Ոմանք դա դիտում են իբրեւ ընդլայնում Ռուսաստանի դեմ:

-Ես այդպես չէի ասի: 2003 թ. ստամբուլյան վեհաժողովում ՆԱՏՕ-ն հստակ հայտարարեց, որ այս տարածաշրջանում իրենք ծրագրեր ունեն եւ ամեն ինչ անելու են Հարավային Կովկասի 3 պետությունների հետ համագործակցությունը բարձր եւ անհատական մակարդակի հասցնելու համար:

Եթե որեւէ գործողություն արվում է, անպայման չէ, որ դիտարկվի որեւէ երկրի դեմ: Դա արվում է մասնավորապես Հյուսիսատլանտյան դաշինքի եւ ընդհանրապես ամբողջ աշխարհի խաղաղության եւ կայունության խնդիրները լուծելու համար: Մեր տարածաշրջանում ՆԱՏՕ-ն սկսել է ընդլայնվել հենց այն ակնկալիքով, որ Կովկասի 3 երկրները դառնան դաշինքի անդամ:

- Ուրեմն, կարելի է ՆԱՏՕ-ի հետ բարեկամանալ, շարունակելով լինել Ռուսաստանի մերձավոր դաշնակի՞ցը:

- Եվրոպական շատ հզոր երկրներ, օրինակ, Իտալիան կամ Գերմանիան, ՆԱՏՕ-ի ակտիվ անդամ են եւ հավասարը հավասարի հարաբերությունների մեջ են Ռուսաստանի հետ: Իսկ ինչո՞ւ է թվում, որ անպայման վասալ երկիր պետք է լինել Ռուսաստանի հետ հարաբերություններ պահպանելու համար:

- Դուք գտնում եք, որ կոմպլեմենտար քաղաքականությունն արդարացված է:

- Ընդհանրապես, մեծ աշխարհաքաղաքականությունը բովանդակում է կոմպլեմենտարիզմի տարրեր, բայց այս դեպքում դա չէ: Մեզ բոլորիս մի բան է շփոթեցնում՝ մոռանում ենք, որ Ռուսաստանն այլեւս առաջվա չէ, նրան իբրեւ բեւեռ չպետք է ընդունել, այլ իբրեւ մի սովորական եվրոպական երկրի: Նախկին տոտալիտար երկիրը վերացել է:

Մեր արտաքին քաղաքականությունը պետք է վարենք միայն այն հաշվարկով, թե ինչպիսով կնպաստի մեր երկրի զարգացմանը:

- Այնուամենայնիվ, որքանով եք Հայաստանի համար արդյունավետ համարում Ադրբեջանի հետ նույն համակարգում հայտնվելը, համակարգ, որի խնդիրն անդամ երկրների անվտանգության, ռազմական բարեփոխումներին նպաստելն է:

- Եթե մենք Ադրբեջանի հետ հաջողությամբ ապրում էինք խորհրդային համակարգում, ապա ինչու նույնը հնարավոր չէ ՆԱՏՕ-ի համակարգում:

- «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում իրադարձությունները լավ հեռանկար չեն գուշակում:

- Դրանք բացարձակապես տարբեր չափումների իրողություններ են: Ես բացարձակապես համոզված եմ, որ Հարավային Կովկասի 3 պետությունները պիտի միասին անդամակցեն ՆԱՏՕ-ին: Նրանց երկարաժամկետ խաղաղ ապրելու գրավականն է դա: Եվ վերջապես հնարավորություն կստեղծվի, որ Հարավային Կովկասում առկա բոլոր հակամարտությունները այս կամ այն ձեւով լուծում ստանան:

- «Մեդիամաքսին» տված հարցազրույցում ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարն ասել է, որ Հայաստանում իրենք արդեն հարաբերությունները խորացնելու հստակ ազդանշաններ են տեսնում: Ձեզնից բացի ինչ կառույցներ կան, որ այս քաղաքականության կողմնակիցներ են:

- Պաշտպանության նախարարն անձամբ, պաշտպանության նախարարությունը, երկրի քաղաքական ղեկավարությունն այսօր ՆԱՏՕ-ի հետ շատ լուրջ, բարձր մակարդակի բանակցություններ են վարում, եւ այդ գործընթացը շարունակվում է:

- Այցի օրերին հանդիպելու՞ եք գլխավոր քարտուղարին:

- Ես նոր գլխավոր քարտուղարի հետ չեմ հանդիպել երբեւէ, նախորդի հետ շատ լավ ծանոթ ենք եղել, մեր հանդիպումը կախված կլինի նրա որոշումից:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Փախստականների 17 ընտանիք անօթեւան դառնալու ճանապարհին

Նորքի այգիներ 227 հասցեում գտնվող շենքում խորհրդային տարիներին Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության բարձրագույն կուսակցական դպրոցն էր: 1988-ից հետո պատսպարել է փախստականներին: Շենքում 10 տարուց ավելի բնակվող 17 ընտանիքներն, օրենքի բոլոր պահանջների համաձայն, սեփականացրել են նախկին կուսդպրոցում իրենց զբաղեցրած տարածքը: Բայց հայրենիքում սեփական բնակարան ունենալու ուրախությունն ու վստահությունն այս տարի դարձել է դատարանի քննման առարկա: Թեեւ 2003-ին համապատասխան պետական մարմինը Նորքի այգիներ 227 հասցեում գտնվող շենքը համարել է տիրազուրկ եւ ոչ պետական, այնուամենայնիվ, 2004-ին փախստականների 17 ընտանիքների սեփականության իրավունքը վճռաբեկում ճանաչվել է անվավեր, եւ այժմ յուրաքանչյուր ընտանիքի հարցն առանձին լսվում է վերաքննիչ դատարանում:

Երեկ պետք է լսվեր Ռուբեն Սարգսյանի սեփականության հարցը: Նիստը հետաձգվեց Երեւանի քաղաքապետարանից ստացված նոր փաստեր ներկայացնելու համար ժամանակ տրամադրելու դիմումի հիման վրա: Ժամանակ առաջ քաղաքապետարանը հայտարարել է, որ ինքը պատշաճ հայցվոր չէ, եւ որպես հայցվոր գործում ներգրավվել է նաեւ պետական գույքի կառավարման վարչությունը: Կրկնվում է երկարատեւ աղմուկ բարձրացրած «Ծիծեռնակ» հանգստյան տան պատմությունը: Այս անգամ սցենարը պակաս տխուր չէ՝ Նորքի գայթակղիչ տարածքում սեփականություն ունենալու մեծ ախորժակ:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Այսօր վաճառվում են բազմաթիվ տետրեր, որոնք առաջին իսկ հայացքից աչք են ծակում իրենց անհարիր նկարներով: Վերջիններիս շնորհիվ, ուզենք թե չուզենք, սկսում ենք ճանաչել էստրադայի աստղերին, հեղինակավոր ֆուտբոլիստներին, մուլտֆիլմերի, կինոնկարների հերոսներին: Վերջերս էլ դրանց շարքին են դասվել «Կլոն» հեռուստասերիալի դերասանները: Թվում է, թե սովորական երեւույթ է: Չէ՞ որ վերջին տարիներին մեզ հայտնի-անհայտ դեմքեր են ուղեկցել ուսումնական ժամերի ընթացքում: Յուրաքանչյուր երեխա էլ իրեն գոնե մի քանի րոպեով Պիկասո կամ դա Վինչի է զգացել: Սակայն այսօր դեմքերի փոխարեն մենք հնարավորություն ունենք դիտելու ողջ մարմինը, այն էլ՝ կիսամերկ: Տետրերի կազմի վրա-

«Կյանքի խոսք» միջնակարգ դպրոցի հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցչուհի **Սուսաննա Սուքիասյանը** կարծում է, որ տետրերի նկարները պիտի ուսուցողական բնույթ կրեն:

- Օրինակ, եթե պատկերված լինեին հայտնի գրողների կամ արձանների նկարներ եւ դրանց մասին 4-5 տող գրվեր, ապա նույնիսկ ծույլ աշակերտները կսովորեին, որոնք հաճախ պատճառաբանություններ են փնտրում գրքի էջերը չթերթելու համար: Եվ ինչքան էլ ասեն, թե ժամանակի ընթացքում աչքը սովորում է, եւ աշակերտը ուշադրություն չի դարձնում, սխալ է: Որովհետեւ կիսամերկ գեղեցկուհին, այնուամենայնիվ, մնում է կիսամերկ գեղեցկուհի:

Զրուցելով աշակերտների հետ, հասկացանք, որ

ԲԱՐՔԵՐ

Կիսամերկ գեղեցկուհիները նույնիսկ դպրոցական տետրերի կազմերի վրա են առաջին տեղը զբաղում

յից աչքով են անում կամ ժպտում «Վիագրայի» գնծուհիները, Բրիտնի Սփիրսը, Նատալյա Օրեյրոն եւ այլ աստղեր, որոնք իրար հերթ չտալով, չեն ուզում միմյանցից հետ մնալ եւ ի ցույց են դնում մարմնի բարեմասնությունները: Թվարկածներից բացի մեզ հրամցնում են նաեւ այլ նկարներով տետրեր: Օրինակ, սարսափ ֆիլմերի հերոսներ, թանկարժեք ֆուտբոլիստների մի ամբողջ տարափ, բնության պատկերներ, կենդանիներ եւ այլն:

Հետաքրքրական է, թե ո՞ր նկարներով տետրերն ավելի շատ պահանջարկ ունեն: Ինչպես պարզվեց վաճառողների հետ զրույցից, կիսամերկ գեղեցկուհիները բոլոր ժամանակներում առաջին հորիզոնականն են զբաղեցնում, նրանց հաջորդում են ֆուտբոլիստները կամ էլ այդ ընթացքում ցուցադրվող եւ հեղինակություն վայելող սերիալի հերոսներն ու այդպես շարունակ: Այնպես որ, կա պահանջարկ, ուրեմն մնում է միայն առաջարկել:

Գրենական պիտույքների տաղավարները գրեթե ողողված էին նմանատիպ տետրերով: Այդ դեպքում ինչպե՞ս խուսափել սեթեւեթ ընտրությունից, ի՞նչ են կարծում դպրոցներում, ի՞նչ միջոցներ են ձեռնարկում դրա դեմ: Եվ վերջապես ի՞նչ կարծիքի են հենց իրենք՝ երեխաները:

Եղիշե Չարենցի անվան դպրոց-վարժարանի կենսաբանության ուսուցչուհի **Անահիտ Մինասյանը** նշեց, որ փորձում են աշակերտներին համոզել, որպեսզի դպրոցին համեմատաբար համապատասխանող նկարներով տետրեր ձեռք բերեն:

- Ցածր դասարաններում մենք պահանջում ենք, որ բոլորը շապիկ անցկացնեն: Այդպես ավելի հարմար է, քիչ կեղտվեն: Բարձր դասարաններում խնդիրը մի փոքր բարդ է: Իհարկե, չենք կարող նույն մեթոդն իրենց հետ էլ կիրառել, սակայն աշխատում ենք:

իրենց դուր են գալիս այդպիսի տետրերը, ավելին՝ նույնիսկ տխուր կլիներ այլ ձեւերով: Դերենիկ Դեմիրճյանի անվան թիվ 27 դպրոցի 6-րդ դասարանի աշակերտուհի Վարդուհին շատ է սիրում «Կլոն» հեռուստասերիալի դերասաններին եւ ուզում է, որ իր տետրերի եւ օրագրի վրա նրանք պատկերված լինեն:

- Ինձ դուր են գալիս այդպիսի գրենական պիտույքներ, եւ մեր դպրոցում չեն էլ արգելում: Եվ հետո, ինչ առաջարկում են, այն էլ գնում ենք, ուրիշ տարբերակ կա՞:

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունում տեղեկացանք, որ իրենց իրավասությունների մեջ չի մտնում վերահսկել ներմուծված ապրանքը կամ տեղում արտադրվածը: Իսկ ինչ վերաբերում է իրենց տեսակետին, ապա, փառք Տիրոջը, դեմ էին մերկություններին:

Նմանատիպ կարծիք հայտնեցին նաեւ ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության մամլո ծառայությունում: Ու ավելացրին, որ իրենք վերահսկում են, բայց միայն, որ գրենական պիտույքները համապատասխանեն «միջազգային չափանիշներին», պատրաստված չլինեն վնասակար նյութերից: Իսկ տետրերի նկարների վերաբերյալ մեզ պարզ դարձավ, որ այդ ոլորտը կարծես թե հստակեցված չէ, ուրեմն խնդրով զբաղվողն էլ հայտնի չէ:

Ինչպես հասկացանք, այս հարցում պատասխանատու չկա: Դե, եթե վաղը մեզ հրամցնեն պոռնո նկարներով տետրեր, պետք չէ զարմանալ: Այս ապարեզում իշխողը անպատասխանատվությունն է:

ԱՆՆԱ ԳԵՈՐԳՅԱՆ
ԱՆՈՒՇ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Մենք ինքներս պետք է օգնենք մեր երեխաներին

Ստեփանավանից Երեւան շարժվող միկրոավտոբուսում հատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների 7 ծնողներ փոխանակում են հեռախոսահամարներ եւ քննարկում հաջորդ հանդիպման մանրամասները: Նրանք նոր ձեւավորվող ծնողական ցանցի առաջին անդամներն են: Իսկ ամեն ինչ սկսվեց նրանից, որ դանիական «Առաքելություն արեւելք» եւ «Հույսի կամուրջ» հասարակական կազմակերպությունները ՀՀ ԿԳ նախարարության ու կրթության ազգային ինստիտուտի հետ մշակեցին ուսումնական ծրագիր՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող մտավոր խնդիրներով երեխաների համար: Այն հաստատվել է ԿԳ նախարարության կողմից որպես փորձնական ծրագիր եւ 2004-2005 ուս. տարվանից կիրառվում է 5 հանրակրթական (թ. 59, 150, 100, 27 եւ Մխիթար Սեբաստացի կրթահամալիր) եւ 5 հատուկ դպրոցներում: Ծրագրի էությունն այն է, որ հանրակրթական դպրոցներում աշակերտների հետ սովորում են նաեւ ֆիզիկական եւ մտավոր խնդիր ունեցող երեխաներ:

Թիվ 59 դպրոցի 2 առաջին դասարաններում սովորում է 9 հատուկ կարիք ունեցող երեխա: Գոհար Գասպարյանը դասվար է աշխատում արդեն 20 տարի եւ պատմում է, որ սկզբից չէր հավատում ներառական կրթության հաջողությանը, սակայն մոտ 2 ամիս տեւող աշխատանքը ցույց տվեց, որ ծրագիրը հաջողություն կունենա: «Աշակերտները սկզբում տարակուսանքով էին վերաբերվում հատուկ կարիք ունեցող երեխաներին: Իսկ այժմ վիճում են իրար հետ, թե ով պետք է նստի նրանց կողքին, պատրաստակամորեն օգնում են ամեն մի հարցում», ասում է Գոհար Գասպարյանը:

Աննա Փափազյանի երեխան ընդգրկված է ներառական կրթության ծրագրում: Աննան նշում է, որ այս ծրագիրն առաջին հերթին ուղղված է հասարակական գիտակցության բարձրացմանը: «Այս գործում մեծ դեր ունենք նաեւ մենք՝ ծնողներս: Ծրագրի հաջողությունը մեծապես կախված է նաեւ մեր աշխատանքից: Այդ պատճառով էլ որոշեցինք համախմբվել եւ ստեղծել ծնողական ցանց», պատմում է Աննա Փափազյանը:

«Իմ երեխան 8 տարեկան է, եւ ես անցել եմ այն փուլերը, երբ մեկուսացված էի, միայնակ, չգիտեի, թե ում դիմեմ: Ծնողական ցանցի ստեղծման միջոցով մենք փորձելու ենք տեղեկատվությամբ, խորհրդատվությամբ օգնել հատուկ կարիք ունեցող երեխաների ծնողներին», նշում է Կարինե Մարտիրոսյանը:

Ստեփանավանի հոգեբանական ծառայությունների կենտրոնի տնօրեն, հոգեբան **Արմեն Բեջանյանը** սեմինարի միջոցով փորձել է նրանց որոշակի գիտելիքներ հաղորդել հաղորդակցման հմտությունների մասին եւ բարձրացնել նրանց ինքնագիտակցությունը: Նա նշում է, որ հատուկ կարիքով երեխա ունենալն արդեն մեծ խնդիր է ծնողի համար: Նրանք մեկուսանում են, ապագայի նկատմամբ թերահավատորեն լցվում: Այժմ ծնողները որոշակիորեն հաղթահարել են այդ բարդույթները եւ փորձելու են օգնել ուրիշներին:

ԱՐՄԻՆԵ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԲԺՇԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Մեծ ավանդ պարբերական հիվանդության ուսումնասիրության ոլորտում

Հայաստանի թերապեւտների ասոցիացիայի նախագահ, բժշկական ակադեմիայի փոխնախագահ, բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վ. Մ. Հարությունյանի նոր (Երեւան, 2004 թ.) մենագրությունը՝ «Этнические и генетические факторы, обменно-дистрофические и клинико-функциональные нарушения в патогенезе периодической болезни» վերնագրով, նվիրված է պարբերական հիվանդության ամենաբարդ պրոբլեմներից մեկին՝ հիվանդության ախտածագման բացահայտմանը: Անհրաժեշտ է նշել, որ եթե այս հիվանդության պատճառագիտության հարցերը որոշակի ձեւով պարզաբանվել են՝ XX դարի վերջին տասնամյակում հայտնաբերվել է հիվանդությանը բնորոշ գենային մուտացիաների մեծ մասը, ապա հիվանդության նոպաների եւ ամիլոիդոզով բարդանալու ախտածագման մեխանիզմները առ այսօր մնում են անհայտ: Այս պայմաններում պրոֆեսոր Վ. Հարությունյանը կարեւոր քայլ է ձեռնարկում՝ ամփոփելով ոչ միայն իր սեփական, այլեւ հայրենական եւ արտասահմանյան գրականության տվյալները՝ նվիրված տվյալ հարցերին:

Վ. Հարությունյանը լուսաբանում է պարբերական հիվանդության ախտածագման հարցերը ժամանակակից իմունաբանության, բորբոքային պրոցեսների ախտաբանական ֆիզիոլոգիայի եւ կենսաքիմիայի տեսանկյունից:

Փաստորեն մենագրությունը այն տեսական հենակետն է, որը կնպաստի նոր հետազոտական ուղղություններով պարբերական հիվանդության նոպաների եւ ամիլոիդոզի ախտածագման բացահայտմանը, կանխարգելմանը եւ բուժմանը: Պարզ է դառնում, որ նոպաների ախտածագման մեխանիզմներն անհրաժեշտ է փնտրել շճաթաղանթների ու շճահեղուկի ուլտրակառուցվածքում, կենսաքիմիական, բորբոքային եւ հակաբորբոքային տեղային համակարգերում: Մյուս կողմից ամիլոիդոգենեզի սկիզբը եւ վաղ ախտորոշման ու կանխարգելման եղանակները անհրաժեշտ է փնտրել արյան մոնոցիտա-մակրոֆագալ, պոտենցիալ եւ ֆիբրիլյար անոմալ սպիտակուցի սինթեզը կատարող համակարգերում:

Մեծ հետաքրքրությամբ է կարդացվում մենագրության այն հատվածը, որտեղ հեղինակը մտորում է պարբերական հիվանդության պատմական ծագման մասին: Այստեղ հեղինակը ժամանակակից դիրքերից քննարկում է էթնիկական, ցեղածեւավորման եւ մի շարք պատմական ու աշխարհագրական հարցեր, որոնք առնչվում են պարբերական հիվանդության ծագմանը:

Մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում բժիշկների համար մենագրության հատվածները՝ նվիրված պարբերական հիվանդության զուգակցմանը այլ հիվանդությունների հետ, նաեւ պարբերական հիվանդության եւ այլ կրկնվող տենդով ու շճաթաղանթների բորբոքումով ընթացող ժառանգական հիվանդությունների համեմատական կլինիկա-պարակլինիկական վերլուծությունները:

Մենագրության առանձին մի հատված նվիրված է պարբերական հիվանդության ժամանակ տեղի ունեցող էնդոկրին խանգարումներին, միկրոցիրկուլյատոր հունի, շնչառական եւ ստամոքս-աղիքային համակարգերի, այլ օրգանների կառուցվածքային եւ ֆունկցիոնալ փոփոխություններին:

Փաստորեն հեղինակը աշխատել է ընդգրկել գիտական գրականության բոլոր հայտնի տվյալները եւ բազմաթիվ սեփական հետազոտությունների արդյունքները, որոնք նպաստում են պարբերական հիվանդության ախտածագման պարզաբանմանը: Այս մենագրությունը մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում հայ բժիշկների եւ գիտնականների համար:

Գ. Ա. ԵԳԱՆՅԱՆ
ՀՀ ԱՆ գլխավոր թերապեւտ,
Մ.Հերացու անվան ԵՐՊԲՀ
ներքին հիվանդությունների թ.1
ամբիոնի պրոֆեսոր, բժշկական
գիտությունների դոկտոր

Վարակիչ հիվանդությունների իրավիճակը Հայաստանում կառավարելի է

Հավաստիացնում է հակահամաճարակային տեսչությունը

Ինչպիսի՞ վարակիչ հիվանդություններ են տարածված Հայաստանում, ինչպիսի՞ն է համաճարակային իրավիճակն այս տարի, հատկապես ո՞ր հիվանդություններն են ակտիվանում: Այս հարցերի շուրջ **«Ազգի»** թղթակցի հետ զրուցեց առողջապահության նախարարության պետական հիգիենիկ (ՊՀ) եւ հակահամաճարակային տեսչության համաճարակաբանության բաժնի պետ **Լաուրա Կասպարովան:**

Զրույցի հենց սկզբում տիկ. Կասպարովան նշեց, որ 2004 թ.-ի հունվարից մինչեւ օգոստոս Հայաստանում համաճարակային վիճակը կառավարելի է, վարակիչ հիվանդությունների վասպարացում 2003 թ.-ի համեմատ չկա: Նրա խոսքերով, կան որոշ հիվանդություններ, որոնք ավելի հաճախ են հանդիպում որեւէ սեզոնում: Ըստ այդմ էլ, որոշակի ժամանակահատվածում որոշ վարակիչ հիվանդությունների աճխուժացում է նկատվում, սակայն դրանցից եւ ոչ մեկի դեպքում, բաժնի պետի հավաստմամբ, համաճարակային վիճակ չկա: Օրինակ, սեզոնային կասարը (հարբուխը) ակտիվանում է ձմռանը, իսկ ընդհանուր աղիքային վարակիչ հիվանդությունները՝ ամռանը: Նախորդ՝ 2003 թ.-ի համեմատ որոշ վարակիչ հիվանդություններ նվազել են, որոշները շատ քիչ քանակով ավելացել են, իսկ որոշներն էլ նույնն են մնացել: Օրինակ, եթե 2003 թ. գրանցվել է էպիդեմիկ պարոտիտի (խոզուկ) 2153 դեպք, ապա 2004 թ.-ի մինչեւ օգոստոսը գրանցվել է 375 դեպք: Փաստորեն, մի քանի անգամ նվազել է: Իսկ ընդհանուր աղիքային վարակիչ հիվանդությունները եթե 2003 թ.-ին 2118-ն էին, 2004 թ.-ի օգոստոսի տվյալներով ավելացել են մոտ 200-ով:

Տիկ. Կասպարովան նշեց, որ շատ քիչ թիվ են կազմում տուբերկուլյոզի, վիրուսային հեպատիտի (դեղնախտ) դեպքերը: Նա, տուբերկուլյոզը բնորոշելով որպես սոցիալական հիվանդություն, ասաց, որ նշված հիվանդությունը կապված է միգրացիայի, այլ երկրներից եկածների հետ: Իսկ այս տարի չեն գրանցվել դիֆտերիայի, կոկլյուշի (կապույտ հազ), պոլիոմելիտ, սիբիրյան խոցի դեպքեր: Վարակիչ հիվանդություններից խուսափելու գրավականը անձնական հիգիենայի պահպանումն է, պետք է ձեռքերը հաճախ լվանալ եւ փողոցից ոչինչ չգնել: Իսկ հարբուխով հիվանդ մարդիկ պետք է առանձնացնեն իրենց սպասքը, օգտվելուց հետո դրանք եռացնեն 2 տոկոսանոց սոդայաջրի մեջ եւ հաճախ օդափոխեն սենյակը:

Տիկ. Կասպարովան ասաց, որ իրենք լրատվամիջոցներով պարբերաբար զգուշացնում են, թե տվյալ շրջանում հատկապես վարակիչ հիվանդություններից է պետք զգուշանալ: Իսկ այն հարցին, թե ընդհանուր գրանցված հիվանդներից քանիսն են բուժվել, բաժնի պետը պատասխանեց, որ դիմողներից ոչ ոք առանց բուժման չի մնում եւ ամեն դեպքում բժշկին դիմելն անհրաժեշտություն է:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Թուրքիայի եզդիները ազգային փոքրամասնության իրավունքներ են պահանջում

Դա հաստատում է թուրքական NTV հեռուստակայանը

Հոկտեմբերի 6-ին Եվրոհանձնաժողովը համապատասխան զեկուցագրով Եվրամիության անդամ երկրներին առաջարկեց անդամակցության բանակցություններ սկսել Թուրքիայի հետ: «Ազգը» հոկտեմբերի 8-ի համարում, անդրադառնալով այդ հարցին, նշել է, որ պաշտոնական Անկարան առաջարկից ընդհանուր առմամբ գոհ է, նա պարզապես առարկում է զեկուցագրի առանձին դրույթների:

Դրանցից պետք է առանձնացնել դավանանքի ազատության, էթնիկ եւ կրոնական փոքրամասնություններին վերաբերող դրույթներն այն առումով, որ եթե զեկուցագիրը Թուրքիային քննադատում է վերոհիշյալ ազատությունը սահմանադրությամբ երաշխավորելուց խուսափելու, երկրում ոչ մահմեդական համայնքներին կալված ձեռք բերելու, հոգեւորականներ պատրաստելու, աղոթարաններ կառուցելու, ազգային վարժարաններ բացելու իրավունքները սահմանափակելու համար, ապա քրդերին էթնիկ, իսկ ալավիներին՝ կրոնական փոքրամասնության կարգավիճակ է տալիս եւ պահանջում, որ հարգվեն վերջիններիս իրավունքները:

Թուրքիան պահանջին հակադրում է Լոզանի պայմանագիրը, թե դա ազգային փոքրամասնության կարգավիճակ է շնորհել հայերին, հույներին, հրեաներին միայն՝ բացառելով երկրում էթնիկ կամ կրոնական այլ փոքրամասնությունների առկայությունը, եւ պահանջը համարում է երկրի միասնականության լուրջ սպառնալիք: Անկարայում հատկապես տարակուսանք է առաջացնում Թուրքիայում ալավիներին կրոնական փոքրամասնության կարգավիճակ հատկացնելու Եվրոհանձնաժողովի պահանջը:

Ալավիների հարցը, ինչ խոսք, ծանրավոր հարց է, հետեւաբար առանց մանրամասնելու նշենք, որ Թուրքիայում, բացի թուրքերից, ալավիներ կան նաեւ քրդերի եւ զազաների մեջ, նրանք երկրի ընդհանուր բնակչության շուրջ 20 տոկոսն են կազմում, այսինքն՝ 15 մլն են:

Սա որեւէ երկրում կրոնական փոքրամասնության համար պատկառելի թիվ է: Եթե դրա վրա գումարվի քրդերի թիվը, որոնք քանակով հազիվ թե զիջեն ալավիներին, կարծում ենք, պատկերը կդառնա ավելի ամբողջական: Հարկ է, սակայն, նշել, որ Թուրքիայի միասնականության պարագայում խնդիրը սոսկ քրդերի էթնիկ, ալավիների կրոնական փոքրամասնության կարգավիճակը չէ, այլ դրա հնարավոր անդրադարձը մյուս խմբավորումների վրա եւ հետագա կազմակերպման առումով նրանց խրախուսելու հավանականությունը:

Ըստ երեւույթին, կազմակերպողների թվում են նաեւ Թուրքիայի եզդիները, որ վերջիններս բողոքել են Եվրամիության հետ ներդաշնակության շրջանակներում կատարվող բարեփոխումներից օգտվելու համար ու պահանջել իրենց մշակույթը զարգացնելու եւ իրենց կրոնն անկաշկանդ դավանելու հնարավորություններ:

Այդ մասին նոյեմբերի 1-ին Անկարայից տեղեկացնում է թուրքական NTV-ն, ըստ որում՝ «եզդիները ձգտում են փոքրամասնության իրավունքի» խորագրով: Տեղեկությունը շատ հակիրճ է, որտեղ պարզապես նշվում է, որ եզդիները Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի հին համայնքներից են, նրանք մեծ թիվ էին կազմում Դիարբեքիրի սահմանակից Բաթման վիլայեթում, սակայն 60-ական թթ. վերջերից տարբեր պատճառներով գաղթել են Եվրոպա եւ նրանց թիվը խիստ կրճատվել է:

NTV-ն միաժամանակ նշում է, որ Բաթմանի գյուղերից Ողուրջայում եզդիների միակ ներկայացուցիչը Թագայ եղբայրներն են, որոնք իրենց պաշտամունքը ազատորեն դավանելու համար ընդգծել են եզդիների աղոթարան բացելու անհրաժեշտությունը: Նրանցից Սուլեյման Թագայը դրա առնչությամբ ասել է. «Ինչպես որ մահմեդականները մզկիթ ունեն, քրիստոնյաները՝ եկեղեցի, իսկ ալավիները՝ աղոթարան, մենք էլ ուզում ենք եզդիների աղոթատուն ունենալ»: Յուսուֆ Թագայը հավելել է. «Եվրոպայում փոքրամասնություններն իրավունքներ են ստանում: Թող ստանան նաեւ Թուրքիայում: Մյուսների նման մենք էլ ենք ուզում օգտվել թուրքական պետության ընձեռած հնարավորությունից»:

Այդ ընթացքում Սուլեյման Քորքմազը, որը ժամանակին լքելով Ողուրջան, բնակություն է հաստատել Եվրոպայում, արտահայտվել է Թուրքիայից գաղթած եզդիների վերաբնակեցման օգտին՝ հավաստելով. «Թուրքիայի եզդիները բարեփոխում են ակնկալում: Եթե դա կատարվի, ապա արտագաղթածների 80 տոկոսը կվերադառնա»:

Հ. Չ.

Հուսեյնը կունենա նոր փաստաբաններ

Առեւանգիչները սպառնում են գլխատել Մարգարետ Հասանին

Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնի հարազատները որոշել են փոխել դատարանում նրան պաշտպանող փաստաբանների խմբի կազմը: Փաստաբանների նոր խմբի ներկայացուցիչը «Ալ Արաբիա» հեռուստաընկերության թղթակցին հայտարարել է, որ Հուսեյնի կինը դեռ 6 շաբաթ առաջ հեռացրել է փաստաբան Մոհամմեդ Ռաշդանին, բայց վերջինս նոր է համաձայնել գործերը հանձնել:

Ռաշդանի խմբի մյուս փաստաբաններն անցյալում մեղադրել էին նրան՝ ասելով, թե փորձում է միանձնյա կերպով զբաղվել Հուսեյնի գործով:

Անցյալ տարվա դեկտեմբերի 13-ին ձերբակալված Սադդամ Հուսեյնին մինչ օրս պահում են Իրաքի մի անհայտ վայրում: Ենթադրվում է, որ դա Բաղդադի միջազգային օդանավակայանի մոտ գտնվող ամերիկյան ռազմակայանն է: Հուսեյնին մեղադրում են պատերազմական հանցագործությունների եւ ցեղասպանության մեջ: Սպասվում է, որ նրա դատավարությունը տեղի կունենա 2005 թ.:

Անորոշ է մնում հոկտեմբերի 19-ին Բաղդադում առեւանգված բրիտանահպատակ Մարգարետ Հասանի ճակատագիրը: Քաթարի «Ալ Ջազիրա» արբանյակային հեռուստաընկերությունը երեկ ցուցադրել է առեւանգիչներից ստացած նոր տեսաերիզ: Առեւանգիչներն սպառնում են Մ. Հասանին հանձնել Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուիի զինյալներին, եթե Մեծ Բրիտանիան զորքը դուրս չբերի Իրաքից:

Տեսաերիզում Հասանի կողքին կանգնած է կնգուղավոր զինյալ զրոհային: Ժապավենը ցուցադրվել է առանց ձայնի, բայց հաղորդավարն ասել է, որ առեւանգիչներն սպառնում են գլխատել Մ. Հասանին, եթե Մեծ Բրիտանիան 2 օրվա ընթացքում որոշում չընդունի Իրաքից բրիտանացի զինծառայողներին դուրս բերելու մասին:

Հիշեցնենք, որ Մարգարետ Հասանն ամուսնացած է իրաքցու հետ եւ աշխարհի 72 երկրներում գործող «Care International» բարեգործական կազմակերպության աշխատակցուհի է:

Ինչ վերաբերում է Իրաքի մյուս դեպքերին, երեկ առավոտյան Բաղդադում գնդակահարվել է նավթի նախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը: Նախարարության գլխավոր տնօրեն Հուսեյն Ալին սպանվել է Բաղդադի հարավային շրջան Ղազալիայում գտնվող իր տան շեմին:

Ռոյթեր գործակալությունը տեղեկացնում է, որ վերջերս իրաքցի ապստամբներն սպանել են ամերիկացիների նշանակած իրաքցի տասնյակ պաշտոնյաների:

Չինական ածխահանքում մարել են 1874 թ. բռնկված հրդեհը

Չինաստանի Սինցյան-Ույգուրական Ինքնավար Օկրուգում հաջողվել է հանգցնել ածխի Լուհուանգոու հանքավայրում 130 տարի առաջ բռնկված հրդեհը: Միայն վերջին 4 տարում հրշեջ ծառայությունները մոտ 12 մլն դոլար են ծախսել կրակի դեմ պայքարելու համար, որը տարեկան ոչնչացնում էր 1,8 մլն տոննա ածուխ:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալության տվյալներով, այրման ընթացքում ամեն տարի օդ են արտանետվել 100 հազար տոննա թունավոր գազեր եւ 40 հազար տոննա մոխիր, լրջորեն վատթարացնելով շրջանի բնապահպանական վիճակը:

Տեղացի պատմաբանները պնդում են, որ ածխի հիշյալ հանքավայրում հրդեհը բռնկվել է 1874 թ., Մանջուրիայի կայսերական Ցին գահատոհմի (1644-1911 թթ.) օրոք: Այն ժամանակ ածխի հանույթն իրականացվում էր ոմն գեներալ Վանի ղեկավարությամբ: Ըստ երեւույթին, զորավարը չի կարողացել մարել կրակը եւ ածխարդյունահանում է սկսել այլ վայրում:

ՉԺՀ հյուսիս-արեւմուտքում՝ Սինցզյան-Ույգուրական Ինքնավար Օկրուգում է գտնվում չինական ածխի բոլոր պաշարների 40 տոկոսը:

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

ԱՄՆ նախագահական ընտրությունների վրա ծախսվել է մոտ 4 մլրդ դոլար

Մոտավոր հաշվարկների համաձայն, ԱՄՆ-ում նախագահական ընտրությունների ծախսերը կազմում են 4 մլրդ դոլար: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ այդ գումարից առնվազն 1,8 մլրդ ծախսվել է նախագահության թեկնածուների ընտրարշավների եւ Կոնգրեսի ընտրությունների վրա:

Ընտրությունների ընթացքում Ջորջ Բուշը եւ Ջոն Քերին ծախսել են մոտ 975 մլն դոլար: Եվս 78 մլն թողնվել է ի դեպս, եթե հարկ լինի վերահաշվարկել ընտրողների քվեները:

Տեղերում ընտրությունների նախապատրաստումը եւ անցկացումը եւս բավական թանկ են նստում: Միջին գնահատումների համաձայն, մեկ նահանգի ծախսերը կազմում են շուրջ 33 մլն: Այս առումով «ամենաէժան» նահանգը Վայոմինգն է, որտեղ ընտրությունների վրա ծախսվել է 500 հազար դոլար: «Ամենաթանկը» Ֆլորիդան է, որտեղ ծախսերը կազմել են 66 մլն:

Մեծ գումարներ են ծախսվում զանազան խորհրդատուների եւ ընտրություններին հետեւող դիտորդների վրա: Այսպես, նոյեմբերի 2-ի ընտրությունների ընթացքին հետեւում էին արդարադատության նախարարության 1000-ից ավելի դիտորդներ, ինչպես նաեւ ակտիվիստների բազմաթիվ խմբերի ուղարկած դիտորդներ եւ իրավաբաններ:

Կոնգրեսը մնում է հանրապետականների վերահսկողության տակ

Ամերիկյան հեռուստաընկերությունների հաղորդումները վկայում են, որ նոյեմբերի 2-ին նախագահական ընտրություններին զուգահեռ անցկացված օրենսդրական ընտրություններում հաջողության է հասել Հանրապետական կուսակցությունը:

ABC հեռուստաընկերության տվյալներով, Կոնգրեսի 435 ներկայացուցիչներից 223-ը հանրապետականներ են: Դեմոկրատ պատգամավորների թիվը հասնում է 194-ի: Ներկայացուցիչների պալատի նախորդ կազմում հանրապետականներն ունեին 229 տեղ, դեմոկրատները՝ 205:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ Կոնգրեսի վերին պալատում՝ Սենատում վերընտրության ենթակա է եղել 100 տեղերից 34-ը (19 դեմոկրատ եւ 15 հանրապետական): Ընտրություններից հետո հանրապետականներին են պատկանում 100 տեղերից 51-ը: Դա հնարավոր դարձավ Փենսիլվանիայի ներկայացուցիչ Արլեն Սփեքթերի վերընտրության շնորհիվ:

Սենատի նոր կազմում դեմոկրատների թիվը հասնում է 42-ի՝ նախորդ կազմի 48-ի դիմաց: Հանրապետականները Սենատում նվաճել են 4 նոր տեղ եւ կորցրել նախկին տեղերից մեկը:

Ի՞նչ է Փարիզյան ակումբը

Անկախ պետությունների եւ կեղծ պետական կառուցվածքների պարտքերի կամ պետությունների երաշխավորած պարտքերի վերանայումը կանոնավոր ապահովելը միավորման հիմնական նպատակն է:

Երբ երկիրը դիմում է Փարիզյան ակումբին, բանակցություններ են ընթանում, որոնց ընթացքում կազմվում է նրա պարտքի վերանայման ընդհանուր սխեման: Շահագրգիռ բոլոր վարկատուներն արդեն վերոհիշյալ սխեմային համապատասխան երկկողմ համաձայնագիր են ստորագրում:

1956 թ. տեղի է ունեցել ակումբի առաջին նիստը: Ծառայության ցուցակում ներգրավված 69 երկիր հետագա տարիներին 281 վերանայման են մասնակցել: Այդ ընթացակարգում որոշ երկրներ մի անգամ չէ, որ աշխատել են:

Վարկատու 19 պետություն մշտական անդամի կարգավիճակ ունեն: Նաեւ Ռուսաստանը, որն անդամագրվել է 1997 թ. սեպտեմբերին: ՌԴ-ն Փարիզյան ակումբի միակ անդամն է, որը եւ վարկատու է, մոտավորապես 50 մլրդ դոլար, եւ պարտապան է՝ պարտքը մոտ 37 մլրդ դոլար (1998 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ դեռեւս):

Մյուս կողմերը, այդ թվում միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները կարող են մասնակցել իրենց հետաքրքրող հարցերին վերաբերող նիստերին:

Բոլոր որոշումներն ընդունվում են կոնսենսուսի հիմունքներով:

Պարտապանից օրենքով պահանջվող նախապայմանը: Փարիզյան ակումբը պարտապանի հետ վերանայումը ճանաչում է միայն վերջինիս ԱՄՀ-ի վարկ տրամադրելու պայմանավորվածության համաձայնագրի առկայության դեպքում, որը վկայում է դժվարությունների ծանրության եւ հիմնադրամի՝ այդ դժվարությունների հաղթահարման ծրագրին հավանություն տալու մասին:

Վերանայման ենթակա պարտք: Վերանայման սխեմայի մեջ մտնում է արտաքին պարտքի մասը, որը համապատասխանում է երեք չափանիշի:

Եթե չափանիշներից մեկը չպահպանվի, համապատասխան պարտքը վերանայման ենթակա չի լինի:

Վերանայման ձեւերը: Վերանայումը եզրափակվում է կամ հիմնական պարտքի մասի դուրսգրումով, կամ ընթացիկ վճարումների գումարների (դրույքների) նվազեցման հաշվին նրա սպասարկման թեթեւացմամբ: Այսպես կոչված Լիոնյան պայմանագրի կանոններին համապատասխան 1996 թ. թույլատրվում է աղքատագույն երկրների պարտքի բերված արժեքի մինչեւ 80 տոկոս կրճատում:

Հարաբերությունների համադրումը: Մինչ այժմ բացարձակ խստությամբ սկզբունքը կիրառվում է միայն ակումբի ներսում: Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վրա սկզբունքը չի տարածվում, քանի որ նրանք, ինչպես նկատի է առնվում, իրենց բաժին ծանրությունը կրում են՝ շարունակելով վարկավորել այն երկրներին, որոնց համար դժվարին ժամանակներ են:

Եթե պարտատու երկրներն ու մասնավոր կառույցները Փարիզյան ակումբի անդամ չեն, նրանց նկատմամբ, անկասկած, սկզբունքն ավելի թույլ է կիրառվում:

Պատրաստեց
ՄԱՐԻԱՄ ՄԻՐԶՈՅԱՆԸ

Մշակույթ

Իտալահայ գաղութը մշտապես իր ուրույն եւ բացառիկ տեղն է զբաղեցրել հայկական գաղթավայրերի շարքում: Չնայած նրա սակավաթվությանը, այն մշտապես աչքի է ընկել հայոց ազգային նկարագրի պահպանման, հայ մշակույթի, արվեստի, պատմության, կրոնի եւ ընդհանրապես հայագիտության լուսաբանմանն ու զարգացմանն ուղղված իր գործունեությամբ: Հիշենք, որ հենց Իտալիայում է տպագրվել հայերեն առաջին տպագիր գիրքը՝ Ուրբաթագիրքը (Վենետիկ 1512 թ.), որ 1717 թ. Վենետիկի Սուրբ Ղազար կղզում Մխիթարյան միաբանության հիմնադ-

մալրում են հայագետների շարքը: Դասավանդելուց բացի Գ. Ուլուհոջյանը ծավալում է նաեւ գիտական լուրջ գործունեություն: Նրա տպագրած բազմաթիվ գրքերն ու գիտական հոդվածները հայագիտության զարգացման լավագույն գրավականն են: Վերջին տարիներին նրա տպագրած աշխատություններից հատկապես կուզեի առանձնացնել «Հայաստանի հնագույն քարտեզը» գիրքը, որը լույս է տեսել 2000 թ. Ռավեննայում: Այս աշխատության հիմքը 1996 թ. Բոլոնիայի գրադարաններից մեկում պատահաբար գտնված քարտեզն է, որն, ինչպես պարզվեց, պատրաստվել էր Երեմիա Չելեպիի

նը (Բոլոնիա, 2003), որի համահեղինակը դոկտ. Աննա Սիրինյանն է, որը 2000 թ.-ից սկսած եւս դասավանդում է Բոլոնիայի համալսարանում եւ նույնպես մի շարք հոդվածների եւ գրքերի հեղինակ եւ համահեղինակ է. «Հնագիտական ուսումնասիրություններ հունարենից հայերեն կատարված անտիկ թարգմանությունների շուրջ» (Հռոմ, 1991), «Միջնադարյան Հայաստանի գիտություններն ու արվեստները» (Բոլոնիա, 2003), «Հռոմի հայկական հոգեւոր քոլեջի հայկական ձեռագրերի նոր մուտքերը» եւ այլն:

Բոլոնիայի համալսարանի հնագիտության եւ միջնադարի բաժինը, (1988), «Հայ ինքնություն» (Երեւան, 2002), «Կրոնն ու մշակույթը հայ գիտակցության մեջ» (Պադովա, 2003) եւ այլն:

Իտալական այլ համալսարաններում եւս մեծ ուշադրություն է դարձվում հայագիտությանը: Դրանցից առավել կարեւորվում են Միլանի կաթոլիկ համալսարանը, որտեղ հատկապես աչքի է ընկել մեծ հայագետ Ջանկառլո Բոլոնեզին, Միլանի պետական համալսարանը, Լեչեի ինչպես նաեւ Պիզայի համալսարանները, Հռոմի Արեւելյան հոգեւոր ինստիտուտը, Հռոմի Լեւոնյան վարժարանը եւ այլն: Այս համալսարաններում իրենց գիտական

Իտալիայում հիմնադրվել եւ գործում են նաեւ մի շարք հայկական մշակութային կազմակերպություններ: Հատկապես ցանկանում եմ առանձնացնել «Պո-Արաքս» մշակութային ընկերությունը, որը հիմնադրվել է 1987 թ. Լեւոն Զեքիյանի եւ Գ. Ուլուհոջյանի ջանքերով: Ընկերության հիմնական նպատակներից է հայագիտության զարգացումը եւ հայոց լեզվի տարածումը: Այդ նպատակով տարին երկու անգամ կազմակերպվում են գիտական հանդիպումներ՝ աշնանը Միլանում, իսկ գարնանը՝ Բոլոնիայում, որտեղ ներկայացնում են վերոհիշյալ համալսարաններում հայագիտությամբ

Հայագիտությունն Իտալիայում 1991-2004 թթ.

րմամբ է սրբադարձային նոր փուլ սկսվել հայագիտության զարգացման համար: Ս. Ղազարում տպագրված գրքերն ու «Բազմավեպ» պարբերականը մի նոր խթան ու առիթ են դարձել, որպեսզի համաշխարհային հասարակությունը եւս ծանոթանա հայոց բազմադարյան պատմությանն ու մշակույթին: Այս բարի ավանդույթները, որոնցով հարուստ է Իտալիան եւ իտալահայ գաղութը՝ այսօր էլ շարունակվում են:

Հայագիտության զարգացումն այժմ տեղափոխվել է նաեւ աշխարհիկ գիտական ոլորտ եւ իր ուրույն տեղը զբաղեցրել իտալական մի շարք համալսարանների կրթական համակարգերում եւ գիտական այլ հաստատություններում:

Իտալիայի հայագիտական կարեւոր կենտրոններից է Բոլոնիայի համալսարանը, ուր պրոֆեսոր Գաբրիելա Ուլուհոջյանի ջանքերով 1973 թ. ի վեր դասավանդվում է հայոց լեզու եւ գրականություն, որն ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռում ծանոթանալու գրաբարին, հայ գրականությանը, մշակույթին, պատմությանը, կրոնին: Այդ ուսանողներից շատերն այնքան են տարվում հայոց բազմադարյան ժառանգությամբ, որ պարբերաբար հա-

Քեոմուրճյանի կողմից 1691 թ. Կ. Պոլսում, որտեղ մանրամասնորեն ցույց են տրվում Հայոց կաթողիկոսությունները իրենց տարածքներով, եկեղեցիներով, վանքերով ու սրբատեղիներով: Կենտրոնական Եվրոպայի արխիվներից հավաքած հայոց պատմությանն առնչվող նյութերի հիման վրա հեղինակը 2001 թ. խմբագրում է «Կենտրոնական Եվրոպայի արխիվների հայոց պատմության նյութերը» ժողովածուն: Թարգմանչական գործում եւս լուրջ աշխատանքներ են տարվում, պարբերաբար թարգմանվում եւ իտալական հասարակությանն են ներկայացվում հայ գրողների՝ Ա. Բակունցի, Պ. Սեւակի եւ այլոց ստեղծագործությունները: Այս ոլորտում հատկապես կարեւոր իրադարձություն կարելի է համարել Գ. Ուլուհոջյանի, Մ. Բայգի եւ Լ. Նոչեսիի թարգմանած եւ 1997 թ. Միլանում տպագրած Փ. Բյուզանդի «Հայոց պատմությունը»: Գ. Ուլուհոջյանը սերտորեն համագործակցում եւ աջակցում է նաեւ առավել երիտասարդ հայագետներին: Այդպիսի մի համագործակցության արդյունքում է ծնվել «Միջնադարում հաղորդակցության ձեւերը. հայ գրիչներն ու մանրանկարիչները» աշխատություն-

որտեղ դասավանդում են Գ. Ուլուհոջյանն ու Ա. Սիրինյանը, ունի նաեւ հայկական հարուստ գրադարան, որը բացի արժեքավոր գրքերից համալրված է նաեւ մի շարք պարբերականների ամբողջական հավաքածուներով՝ «Հանդէս ամսօրեայ», «Լրաբեր», «Պատմաբանասիրական հանդես», «Տեղեկագիր», «Armenian Review», «Journal of Armenian Studies», «Revue des Etudes Armeniennes» եւ այլն:

Վենետիկի համալսարանը նույնպես հայագիտական խոշոր կենտրոն է: Այստեղ 1976 թ-ից սկսած իր գործունեությունն է ծավալում Լեւոն Պողոս Զեքիյանը, որը նույն համալսարանի պրոֆեսոր է: Հայոց լեզու եւ գրականություն, հայոց լեզու եւ մշակույթ առարկաներն իրենց ուրույն տեղն ունեն արտասահմանյան լեզուների եւ գրականության ֆակուլտետի արեւելյան լեզուների եւ փաղաքակրթության ամբիոնում, որը Եվրասիական ուսումնասիրությունների բաժանմունքի մասն է կազմում: Լեւոն Զեքիյանի ջանքերով տպագրվել են բազում գրքեր եւ հոդվածներ՝ «Հայերը եւ Վենետիկը» ժողովածուն (Վենետիկ, 2004), «Բառերի ձեւը եւ հայկական երգը»

ակտիվ աշխատանքով աչքի են ընկնում Ալդո Ֆեռառին, Մարկո Բայգը, Ջուստո Տռայնան, Անտոնիա Արսլանը, Մորենո Մորանին, Օրենցո Ալեսանդրոն, Անդրեա Սկալան, Սառա Մանչինի Լոմբարդին, Ռիկարդո Պանեն, Լորիս Նոչեսին եւ ուրիշներ, որոնք եւս հայագիտության տարբեր ոլորտներին առնչվող բազում գիտական հոդվածներ ու գրքեր են հրատարակել եւ ներկայումս էլ շարունակում են իրենց գործունեությունը:

Վերջին տարիներին մեծ ուշադրություն է դարձվում նաեւ հայոց ցեղասպանության լուսաբանման վրա: Թարգմանվել եւ իտալերեն տպագրվել են Վ. Տատրյանի եւ Դեդեյանի աշխատությունները, լույս է տեսել Արսլան Անտոնիայի «Հուշեր-Իտալական ձայները հայ վերապրածների մասին» գիրքը (2001 թ.), Լ. Զեքիյանի, Ա. Արսլանի եւ Ա. Ֆեռառիի «Կովկասից Վենետիկ, հայերը պատմության եւ հիշողության միջեւ» աշխատությունը (Պադովա, 2003), Յ. Տեռնոնի «1915-1916, մոռացված ցեղասպանություն» գիրքը (Միլան, 2003): Արմենուհի Կլոդ Մութաֆյանի «Մեծ եղեռն»-ը (Միլան, 1995) եւ այլ հրատարակումներ:

զբաղվող գիտնականների աշխատանքները:

1991 թ.-ից սկսած «Պո-Արաքս» մշակութային ընկերությունը սկսեց կազմակերպել նաեւ հայոց լեզվի արագացված դասընթացներ ինչպես սփյուռքի մեր հայրենակիցների, այնպես էլ օտարազգիների համար: Այդ դասընթացները, որ տեւում են մոտ մեկ ամիս՝ հիանալի հնարավորություն են ընձեռում ուսանողներին ծանոթանալու նաեւ հայոց մշակույթին, կրոնին եւ պատմությանը: 13 տարիների ընթացքում այդ դասընթացների շնորհիվ, որ տեղի են ունենում Վենետիկում, հայոց գիր եւ գրականություն են սովորել ավելի քան 600 մարդիկ:

Իտալիայում հայագիտության մասին խոսելիս չի կարելի չանդրադառնալ նաեւ Ս. Ղազարի Մխիթարյան միաբանությանը, որը հայ ժողովրդի համար դարեր ի վեր հայ մտքի զարգացման կենտրոն է եղել: Մխիթարյան հրատարակչությունում այսօր էլ բազում գրքեր են տպագրվում, շարունակում է լույս տեսնել նաեւ «Բազմավեպ» պարբերականը:

[illegible]
Մատենադարանի գիտաշխատող

Հոգեւոր կրթության առավելությունները

1-ին էջից

Մեծավաստակ գիտնական Աղոնցի կյանքի հետ կապված մի հիշողություն, որ երեկ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի վեհարանի մեծ սրահում ճեմարանի 130-ամյակի հոբելյանական նիստի ժամանակ պատմեց նախկին ճեմարանական Պետրոս Հովհաննիսյանը, խորհրդանշական էր: Բելգիայի հիվանդանոցներից մեկում մերձիմահ վիճակում Ն. Աղոնցին երբ հարցրել են, թե ինչ է այդ պահին հիշում, գիտնականը պատասխանել է, թե՝ Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանը, որտեղ անցկացրի կյանքիս լավագույն տարիները:

19-րդ դարավերջին՝ 1874 թ. Ամենայն հայոց Գեւորգ 4-րդ կաթողիկոսի կոնդակով հիմնադրված ճեմարանը հիրավի կարեւորագույններից է եղել հայոց կրթական համակարգում: Նույն ժամանակներում Ներսիսյան եւ Լազարյան ճեմարանների՝ Հայաստանից դուրս գործելու պարագայում այստեղ՝ հայրենիքում, Գեւորգյան ճեմարանի դերը հսկայական է եղել, երբ հաստատությունը շարունակողն էր կրթական այն ավանդույթների, որ սկզբնավորվել էին դեռեւս Սբ. Սահակի եւ Սբ. Մեսրոպի հիմնած Վաղարշապատի առաջին հայատառ դպրոցում:

Երեկ Գեւորգյան ճեմարանի 130-ամյակի հոբելյանական հանդիսության բացման ժամանակ գերշ. Տ. Ներսես արք. Պոզապալյանը եւ ներկայիս տեսուչ Տ. Եղիշե ավ. քհն. Սարգսյանը ներկայացրին ճեմարանի ստեղծման պատմությունը, անցած ուղին, նպատակը, ծրագրերը:

Էջմիածնում ճեմարան հիմնելու մտահղացումը Գարեգին 4-րդ կաթողիկոսինն էր, որը տարիներ շարունակ միջոցներ է հայթայթել եւ Ալեքսանդր 2-րդ ցարի հետ անձնական հանդիպման արդյունքում ստանալով ճեմարան հիմնելու թույլտվություն, 1869 թ. սկսել է շենքի շինարարությունը. 1874 թ. կատարել է հանդիսավոր բացման արարողություն եւ սեպտեմբերի 28-ից 2 բաժիններով դասարանական՝ 6-ամյա եւ լսարանական՝ 3-ամյա ուսուցմամբ, 60 սաներով սկսել դասավանդումը՝ հայոց պատմություն, աշխարհագրություն, ընդհանուր պատմություն, հայկական մատենագրություն, հայոց եւ օտար լեզուներ, բնագիտություն, տիեզերագիտություն, մաթեմատիկա, Սբ. գիրք, եկեղեցական երաժշտություն, տրամաբանություն եւ այլ առարկաներից:

Քաղաքական հանգամանքների բերումով 1917 թ. ճեմարանն առժամանակ դադարեցրել է գործունեությունը: Տարիներ շարունակ Գեւորգյան ճեմարանը վերաբացելու հոգեւորականների, բարձրաստիճան պաշտոնյաների ջանքերն ապարդյուն են եղել: Ճեմարանը վերաբացվել է 1945 թ. Գեւորգ Զ Չորեքչյան կաթողիկոսի միջամտությամբ եւ առ այսօր գործում է կանոնավոր հաճախականությամբ:

Հանգամանքների բերումով ճեմարանի տարեգրությունը չի արձանագրել իր հոբելյանների պատշաճ մակարդակով հանդիսություններ: Պետրոս Հովհաննիսյանը երեկվա օրը համարեց հոգու պարտք չկայացած այդ հոբելյանների համար: Եվ քանի որ ոչինչ անհետեւանք ու անպատասխան չի մնում, երեկ ճեմարանը վարձատրվեց իր անցած պատմության, տասնամյակների իր հոգեւոր մանկավարժական բարեխիղճ գործունեության դիմաց:

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Սերգո Երիցյանը ճեմարանի տեսուչ Եղիշե ավ. քհն. Սարգսյանին հանձնեց պատվոգիր, նաեւ շնորհավորելով Վեհափառ հայրապետին կաթողիկոսական գահակալության 5-րդ տարեդարձի առիթով, երախտիք հայտնեց Գարեգին 2-րդի՝ հայոց դպրոցների, ուսուցիչների հանդեպ հոգածու վերաբերմունքի համար եւ հանձնեց «Ոսկե մեդալ»:

Երեւանի պետհամալսարանի ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը նկատեց, որ Գեւորգյան ճեմարանն այսօրվա կրթական դժվարին պայմաններում վերելքի շրջան է ապրում աստվածաբանական համալսարանի նոր կարգավիճակով եւ հիշեցրեց, որ պետական համալսարանի առաջին դասախոսները ճեմարանի սաներն են եղել: Նա համալսարանի բարձրագույն պարգեւը՝ «Ոսկե մեդալը» շնորհեց տեսուչին:

Բարձր գնահատելով Հայոց եկեղեցու եւ ճեմարանի ազգապահպան դերը մեր պատմության բոլոր ժամանակաշրջաններում եւ ներկայում եւս, Երեւանի բժշկական համալսարանի ռեկտոր Վիլեն Հակոբյանը ցավ հայտնեց, որ այսօր կան պետական այրեր, որոնց որոշումները կարող են վտանգել Հայ առաքելական եկեղեցու գործունեությունը եւ հեղինակությունը (նկատի ուներ «Եհովայի վկաների» գրանցման փաստը): «Ոչ մի բժիշկ չի կարող հիվանդին մոտենալ, մինչեւ չասի Աստծուն՝ օգնիր ինձ: Մենք աղոթում ենք ձեզ համար», Վիլեն Հակոբյանը բժշկական համալսարանի կողմից հուշանվեր-խորհրդանշական դողանցքներ նվիրեց ճեմարանի տեսուչին:

Հանդիսության ընթացքում հնչեցին Կոմիտասի, Մ. Եկմալյանի, Բ. Կանաչյանի ստեղծագործություններից, միջոցառումն ավարտվեց Վեհափառ հայրապետի օրհնության խոսքով եւ Տերունական աղոթքով:

[illegible]

Բեյրութահայը լավ ընդունելություն է գտնում

Անդրադառնալով Ջուլիեն Մակդոնալդի նորաձեւության շոու ծրագրին Լոնդոնում, «Գարդիան» թերթը տեղեկացնում է, որ վայելչության հայտնի նորարարը, որն անցյալ տարի սպառնում էր Լոնդոնից մեկնել Միլան, այս անգամ էլ որոշել է անցնել Նյու Յորք: «Լոնդոնը սիրում եմ, բայց այստեղ բավականաչափ փող չեմ կարողանում վաստակել», ասել է նա թերթի թղթակցին:

Նրա շոուի առավել հաջողված մասը 1930-ական եւ 1970-ական թթ. հագուստների հետադարձ ներկայացումն է եղել: Ներկաների ուշադրությունը գրավել են նաեւ 5 սկսնակների մինի-շոուները, որոնցից «Գարդիանը» հատկապես առանձնացրել է լիբանանահայ Կարեն Դեմիրճյանին, որի «Կարդեմ» հավաքածուն որակել է «հույսի նշույլ»՝ ի հակադրություն այլ հավաքածուների «տգեղ, հագնելու ոչ պիտանի եւ չափազանց վատ ներկայացված» հագուստների:

Թերթը ներկայացնելով Կարենին, գրում է, որ նա ծնվել է 1975 թ. Բեյրութում, բայց այժմ Փարիզում է գործում: «Նրա հավաքածուն տեսքի եւ որակի այնպիսի բարձր համադրում ուներ, որ անմիջապես տարբերվում էր մյուս հուսալի երիտասարդների հավաքածուներից: Կարեի նրբագեղությունը, գույների ընտրությունը եւ կտորի արդյունավետ օգտագործումը հիշեցնում էին Հուսեյն Չալայանի լոնդոնյան նորաձեւության օրերը», գրում է «Գարդիանի» թղթակիցը:

Հ. Օ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

«Չելսին» առաջինը մտավ հաջորդ փուլ

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի 4-րդ տուրի հանդիպումներն ի հայտ բերեցին 1/8 եզրափակիչի առաջին մասնակցին։ Դա Լոնդոնի «Չելսին» է, որը Մոսկվայում 1-0 հաշվով պարտության մատնեց ԲԿՄԱ-ին եւ տոնելով 4-րդ անընդմեջ հաղթանակը, ժամկետից շուտ նվաճեց բաղձալի ուղեգիրը։ Թիմի հաղթանակն ապահովեց 24-րդ րոպեին Ռոբենի խփած միակ գնդակը։ ԲԿՄԱ-ն կարող էր փրկել խաղը, սակայն 47-րդ րոպեին Վագներն անհաջող իրացրեց 11 մ հարվածը։ Հաջողության առթիվ «Չելսիի» ֆուտբոլիստներին հանդերձարանում առաջինը շնորհավորեց Ռոման Աբրամովիչը։ Բնականաբար, թիմի գլխավոր մարզիչ Ժոզե Մոուրինյուն գոհ էր արդյունքից եւ հետեւյալ կերպ է գնահատել խաղը. «ԲԿՄԱ-ն բարձր խաղամակարդակ դրսեւորեց եւ այսօր արժանի էր ոչ-ոքի արդյունքի, սակայն մեր ֆուտբոլիստների մոտ մեծ էր հաղթելու ցանկությունը եւ նրանք հասան իրենց նպատակին։ Մենք նպատակադրվել ենք խմբում գրավել առաջին տեղը եւ մնացած երկու հանդիպումներում էլ ձգտելու ենք առավելագույն արդյունքի»։

ԲԿՄԱ-ի գլխավոր մարզիչ Վալերի Գազաեւի կարծիքն այսպիսին էր. «Մենք շատ ցավալի պարտություն կրեցինք, որին արժանի չէինք։ Ֆուտբոլիստների գործողություններից գոհ եմ։ Այս խաղը հատկապես մեր երիտասարդ ֆուտբոլիստների համար լավ դաս էր»։

«H» խմբում կայացած մյուս խաղում «Պորտոյի» եւ ՊՍԺ-ի ֆուտբոլիստներին այդպես էլ չհաջողվեց բացել խաղի հաշիվը։ 1/8 եզրափակիչի ուղեգիր նվաճելու հիանալի հնարավորություն ունեն «Վերդերի» ֆուտբոլիստները, որոնք սեփական հարկի տակ 5-1 հաշվով ջախջախեցին «Անդերլեխտին»։ Դաշտի տերերից 3 գոլ խփեց Կլասնիչը։ Ժամկետից շուտ կարող էր հաջորդ փուլ մտնել «Ինտերը», սակայն իտալացիներին չհաջողվեց սեփական հարկի տակ հաղթել «Վալենսիային» (0-0)։ Չնայած դրան, «Ինտերը» հիանալի հնարավորություն ունի մտնելու հաջորդ փուլ։

«E» խմբում առաջատարի իր դիրքն ամրապնդեց հոլանդական «Էյնդհովենը»։ 10-րդ րոպեին «Ռոսենբորգի» դարպասը Բիսլիի խփած միակ գնդակը «Էյնդհովենին» կարեւոր հաղթանակ պարգեւեց։ Նորվեգացիները բաց թողած գոլից հետո երկու անգամ մոտ էին հաջողությանը, սակայն նախ Սեննեսը չկարողացավ գնդակն ուղարկել անպաշտպան դարպասը, ապա Յոնսենի հարվածը հիանալի հետ մղեց դարպասապահ Էդվին Զուտեբիրը։

Իսկ ահա, Անգլիայի չեմպիոն «Արսենալին» ոչ մի կերպ չի հաջողվում հաղթանակ տոնել։ Այս անգամ էլ «Պանաթինաիկոսի» հետ խաղում անգլիացիները ձեռքից բաց թողեցին հաղթանակը։ Արդեն 16-րդ րոպեին Թյերի Անրին 11 մ հարվածով բացեց հաշիվը։ Հույները 62-րդ րոպեին եւս 11 մ հարվածի իրավունք ստացան, սակայն Բասինասի հարվածը բարձր ստացվեց։ Հույներին օգնության եկավ «Արսենալի» պաշտպան Սիգան, որը գրավեց սեփական դարպասը։

«F» խմբում կայացած երկու հանդիպումներն էլ ավարտվեցին դաշտի տերերի հաղթանակով։ «Բարսելոնին» հաջողվեց ի վերջո կորզել հաղթանակը «Միլանի» հետ խաղում։ Կրկին իր վարպետությամբ փայլեց Ռոնալդինյոն՝ դառնալով անչափ գեղեցիկ գոլի հեղինակ։ Իսկ հանդիպումն անհաջող էր սկսվել իսպանացիների համար։ 17-րդ րոպեին Անդրեյ Շեւչենկոն առաջ էր մղել «Միլանին»։ Այս հաղթանակի շնորհիվ «Բարսելոնը» միավորներով հավասարվեց «Միլանին»։ Երկու թիմերն էլ հիանալի հնարավորություն ունեն շարունակելու պայքարը պատվավոր մրցանակի համար։ Անդրանիկ հաղթանակը տոնեց շոտլանդական «Սելթիկը»՝ սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով պարտության մատնելով Դոնեցկի «Շախտյորին»։

Մրցաշարային աղյուսակներ

«E» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Էյնդհովեն	4	3	0	1	4-2	9
2. Արսենալ	4	1	3	0	5-4	6
3. Պանաթին.	4	1	2	1	5-5	5
4. Ռոսենբորգ	4	0	1	3	3-6	1

«F» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Միլան	4	3	0	1	6-3	9
2. Բարսելոն	4	3	0	1	8-3.	9
3. Շախտյոր	4	1	0	3	3-5	3
4. Սելթիկ	4	1	0	3	3-9	3

«G» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ինտեր	4	3	1	0	10-2	10
2. Վերդեր	4	3	0	1	9-5	9
3. Վալենսիա	4	1	1	2	4-7	4
4. Անդերլեխտ	4	0	0	4	3-12	0

«H» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չելսի	4	4	0	0	9-1	12
2. ԲԿՄԱ	4	1	1	2	2-3	4
3. ՊՍԺ	4	1	1	2	2-5	4
4. Պորտո	4	0	2	2	1-5	2

Ֆոգտսը հրաժարական տվեց

Ֆուտբոլի Շոտլանդիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ, գերմանացի մասնագետ Բերտի Ֆոգտսը հրաժարական է տվել։ Նրա գլխավորությամբ ազգային հավաքականն անհաջող էր մեկնարկել ֆուտբոլի 2006թ. աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում։ Երեք տուրից հետո Ֆոգտսի սաները վաստակել են ընդամենը 2 միավոր եւ աղյուսակի նախավերջին տեղում են։ Շոտլանդացիները ոչ-ոքի են խաղացել Սլովենիայի եւ Մոլդովայի հավաքականների հետ ու զիջել են նորվեգացիներին։ Այս ցածր արդյունքների համար Ֆոգտսին շոտլանդական լրատվամիջոցները խիստ քննադատության են ենթարկել։

Գերմանացի մասնագետը Շոտլանդիայի հավաքականի ղեկը ստանձնեց 2002 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունից հետո։ Մինչ այդ նրա գլխավորությամբ Գերմանիայի հավաքականը դարձել էր 1996 թ. Եվրոպայի չեմպիոն, որից հետո Ֆոգտսը մարզել էր Քուվեյթի հավաքականը։ Սակայն Շոտլանդիայում հաջողությունը երես էր թեքել նրանից։ Նրան չհաջողվեց հավաքականի հետ նվաճել այս տարվա ամռանը Պորտուգալիայում կայացած Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ ուղեգիր։ Շոտլանդացիները ուղեգրի համար անցումային երկու խաղերի արդյունքով զիջեցին հոլանդացիներին։ Այս անհաջողությունից հետո գլխավոր մարզիչը հավաստիացրեց, որ հավաքականը հանդես կգա իր հայրենիքում 2006 թ. կայանալիք աշխարհի առաջնությունում, սակայն շոտլանդացիներն առայժմ անհաջող են մեկնարկել եւ շատ դժվար կլինի խնդրի իրականացումը։ Այդ խնդիրն արդեն պետք է լուծի Ֆոգտսի հետնորդը, որի անունն առայժմ անհայտ է։ Շոտլանդիայի հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնի թեկնածուներից մեկը շոտլանդացի հայտնի մասնագետ, անգլիական «Էվերտոնի» նախկին գլխավոր մարզիչ, իսկ ներկայում Ալեքս Ֆերգյուսոնի օգնական Ուոլտեր Սմիթն է։ Մյուս հավակնորդը կրկին շոտլանդացի է՝ անգլիական «Սաութհեմփթոնի» գլխավոր մարզիչ Գորդոն Ստրեկանը։

Դատարանը սկսել է հետաքննությունը

Տոկիոյի դատարանը սկսել է շախմատի աշխարհի նախկին չեմպիոն Բոբի Ֆիշերի հայցի քննությունը, որով գրոսմայստերը մեղադրում է Ճապոնիայի էմիգրացիոն ծառայություններին իրեն անօրինական ձերբակալելու համար։ Ներկայում Ֆիշերը գտնվում է Ուշիկա քաղաքի բանտում։ Ֆիշերի շահերը դատարանում ներկայացնում են ճապոնացի երեք դատապաշտպաններ։ Ֆիշերը հույս ունի այս դատավարության միջոցով խանգարել ճապոնական իշխանություններին՝ կայացնել երկրից իրեն արտաքսելու որոշում, քանի որ ԱՄՆ-ում անվանի գրոսմայստերին մինչեւ 10 տարվա բանտարկություն է սպառնում։

Հիշեցնենք, որ Ֆիշերը ձերբակալվել էր հուլիսի 13-ին Տոկիոյի օդանավակայանում՝ ներկայացնելով ամերիկյան իշխանությունների կողմից անվավեր համարված անձնագիր։ Ֆիշերը հայտարարել էր, որ ինքը տեղյակ չի եղել փաստաթղթի անօրինական լինելու մասին։ Նման ձեւով ամերիկյան իշխանությունները ցանկանում էին Ֆիշերից վրեժ լուծել 1992 թ. Հարավսլավիայում Բորիս Սպասկու հետ անցկացրած մրցախաղի համար։ Չնայած արգելքին, Ֆիշերը մեկնել էր Բելգրադ եւ շախմատային մրցախաղ անցկացրել՝ արժանանալով 3,3 մլն դոլարի։

ՏԱՐԲԵՐ ՄՐՑԱՍՊԱՐԵԶՆԵՐՈՒՄ

Հայ նարդիստների հաջող մրցելույթները

Վերջին տարիներին Հայաստանի նարդիստները բավական հաջող մրցելույթներ են ունենում միջազգային մրցաշարերում։ Դանիական Վեյլե քաղաքում անցկացված «B» խմբի մրցաշարում հայ նարդիստներից առավել հաջող հանդես եկավ Հարություն Մարտիրոսյանը, որը գրավեց 2-րդ տեղը։ «C» խմբի մրցաշարում Սիրաժ Ղամբարյանի արդյունքը 3-րդն էր։ Նա իր թիմակցի հետ զույգերով մրցումներում հաղթող ճանաչվեց։

Դանիայից մեր նարդիստները մեկնեցին Փարիզ, որտեղ անցկացված նարդու «A» խմբի մրցաշարում եւս հաջող մրցելույթներ ունեցան։ Ավետիք Ռոստոմյանը «շանս» մրցաձեւում 3-րդն էր։ «C» խմբում Սիրաժ Ղամբարյանը գրավեց 2-րդ տեղը, իսկ զույգերի մրցումներում Ավետիք Ռոստոմյան-Հարություն Մարտիրոսյան երկյակը 5-րդն էր։

Նոյեմբերի 6–7-ը կկայանա նարդու Հայաստանի գավաթի հերթական խաղարկությունը, իսկ մեկ շաբաթ անց նարդիստները կվիճարկեն հանրապետության չեմպիոնի տիտղոսը։ Այս մրցաշարերին կարելի է հետեւել Հայաստանի նարդու ազգային ֆեդերացիայի ակումբում (Բաղրամյան 41)։ Ֆեդերացիան հրավիրում է նարդու բոլոր սիրահարներին ներկա գտնվելու մրցումներին։

Նորայր Բախտամյանի դիպուկ կրակոցները

Աթենքի օլիմպիական խաղերի մասնակից Նորայր Բախտամյանը դիպուկ կրակոցներով աչքի ընկավ հրաձգության աշխարհի գավաթի եզրափակիչ փուլում, որի մրցումներն անցկացվեցին Բանգկոկում։ Կրակագիծ էին դուրս եկել գավաթի խաղարկության նախորդ փուլերի արդյունքներով 8 լավագույն հրաձիգները։ Նորայր Բախտամյանը, որն Աթենքում շատ մոտ էր բրոնզե մեդալին, այս անգամ առավել հաջողակ գտնվեց։ 10 մ հեռավորությունից հրաձգությունում նա վաստակեց 685,5 միավոր եւ արժանացավ արծաթե մեդալի, ինչը մեծ նվաճում է։ Հայ մարզիկին չնչին միավորներով գերազանցեց Աթենքի օլիմպիադայի չեմպիոն, ռուսաստանցի Միխայիլ Նեստրուեւը, որը 688,5 միավորով ուժեղագույնը ճանաչվեց։ Բրոնզե մեդալին արժանացավ Ալեքսանդր Գոնչարովը (Ռուսաստան)՝ 684,5 միավոր։

Չեմպիոնները հայտնի են

Հայտնի դարձան հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի առաջնության մրցանակակիրները։ Մրցաշարն անցկացվեց ըմբշամարտի միջազգային ֆեդերացիայի ընդունած նոր կանոններով, որոնց համաձայն այսուհետեւ գոտեմարտերն անցկացվելու են 2-ական րոպեանոց 3 խաղափուլով, կիրառվելու է միավորների հաշվարկման նոր կարգ։ Բացի այդ, այժմ կիսաեզրափակիչում պարտված երկու ըմբիշներն էլ կարժանանան բրոնզե մեդալի։ Հատկապես համառ մրցակցություն ծավալվեց 55, 60, 66 եւ 74 կգ քաշային կարգերում։ Ըստ քաշային կարգերի հանրապետության չեմպիոններ դարձան երեւանցիներ Ռոման Ամոյանն (55 կգ) ու Արսակ Հարությունյանը (66 կգ), գյումրեցիներ Արա Առաքելյանն (74 կգ) ու Արման Գեղամյանը (84 կգ) եւ էջմիածնեցի ըմբիշներ Էդուարդ Բարսեղյանն (60 կգ) ու Ռոբերտ Պետրոսյանը (96 կգ)։

Կասպարովը վերջնագիր է ներկայացրել ՖԻԴԵ-ին

Ինչպես հայտնի է, շախմատի աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչման համար Կասպարով-Կասիմջանով կիսաեզրափակիչ մրցախաղը պետք է անցկացվի 2005 թ. հունվարի 7-24-ը Դուբայում։ Սակայն բացառված չէ, որ մրցախաղը չկայանա։ Մրցախաղի կազմակերպման վերաբերյալ ՖԻԴԵ-ին ուղղված բաց նամակում իր անհանգստությունն է հայտնել Գարի Կասպարովը։ Նա պահանջել է ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովից եւ մրցաշարի կազմակերպիչներից անհապաղ մրցանակային հիմնադրամի ապահովման երաշխիքներ ներկայացնել, այլապես ինքը կհրաժարվի մրցամարտից։ Ինչպես հայտնի է, Դուբայի մրցաշարի կազմակերպիչները պարտավորվել են ապահովել 1 մլն դոլարի մրցանակային հիմնադրամ։ Սակայն մինչ օրս ոչ ՖԻԴԵ-ի նախագահից, ոչ էլ կազմակերպիչներից այդ մասին պաշտոնական պատասխան չի ստացվել։

Կասպարովը նաեւ տեղեկացրել է, որ մրցաշարը կազմակերպելու պատրաստակամություն է հայտնել Թուրքիայի շախմատի ֆեդերացիան, որը պատրաստ է 1 մլն դոլար մրցանակային հիմնադրամ տրամադրել։ Աշխարհի նախկին չեմպիոնը հայտարարել է, որ եթե մինչեւ նոյեմբերի 10-ը բանկային հաշվին չփոխանցվի 1 մլն դոլարը, ապա ինքը կհրաժարվի Ռուստամ Կասիմջանովի հետ մրցախաղ անցկացնելուց։

Վնասվածքը խանգարեց

Փարիզում մեկնարկել է թենիսի խոշոր միջազգային մրցաշար, որի մասնակիցների թվում հայտավորված էին նաեւ Դավիթ Նալբանդյանն ու Անդրե Աղասին։ Դավիթը 16 ուժեղագույնների ցանկում 8-րդն էր, իսկ Աղասին՝ 5-րդը։ Սակայն երկուսն էլ վնասվածքի հետեւանքով չկարողացան մասնակցել մրցումներին։ Առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարեցին ռուսաստանցիներ Միխայիլ Յուժնին ու Նիկոլայ Դավիդենկոն, որոնք պարտության մատնեցին համապատասխանաբար Բյորկմանին (6–2, 7–6) եւ Վերգասկոյին (6–2, 6–3)։ Հաջորդ փուլ մտան նաեւ Հաասը, Պավելը, Սոդերլինգը, Միրնին, Ֆիշը, Մալիսը, Մելցերը եւ Ռոխուսը։

Հանդիպումը տեղափոխվել է Բարսելոն

ՖԻՖԱ-ն բավարարել է Հոլանդիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի խնդրանքը՝ նոյեմբերի 17-ին Անդորրայի հետ ընտրական մրցախաղը տեղափոխելով չեզոք դաշտ։ Այդ հանդիպումը կկայանա Բարսելոնի «Մինի էստադի» մարզադաշտում։ Խաղը Բարսելոն տեղափոխելու խնդրանքը հոլանդացիները պատճառաբանել էին Անդորրայի մարզադաշտի փոքր տարողունակությամբ եւ մասնակիցների անվտանգության ապահովման երաշխիքների բացակայությամբ։

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ Ծանուցում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ-ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ի կատարումն ՀՀ ջրային օրենսգրքի պահանջների եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների մշակվում է **Երեւանի քաղաքապետարանին**, Ա. Միասնիկյանի անվան հրապարակի մերձակա տարածքի, ոռոգման նպատակով ստորերկյա ջրային ռեսուրսներից 1,0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. նոյեմբերի 15-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

«Սոֆտ Նոտա»

ՍՊԸ-ին անհրաժեշտ են մանրածախ/կապեի(?) անցկացման եւ հավաքման աշխատանքներ կատարող 18-40 տարեկան, օրավարձով աշխատող անձինք: Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 52-64-16, կամ 56-19-05 Նինա Ռոստոմյանին:

LOG ON TO
www.azg.am

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 4.11.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	504.26	499.20	509.30
EUR	1	ԵՎՐՈ	643.13	639.30	647.00
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.52	16.50	18.60

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունը Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության Երեւանյան գրասենյակի հովանավորությամբ

հայտարարում է մրցույթ՝

մարդկանց առեւտրին (թրաֆիկինգին) ընդդեմ ազդեցիկ պլակատ ստեղծելու նպատակով:

Ամեն տարի ամբողջ աշխարհում ավելի քան մեկ միլիոն կին դառնում է թրաֆիկինգի զոհ: Նրանց մեջ կան նաեւ հայ կանայք, որոնցից ոմանք զայթակղվել են սին խոստումներով, ոմանք էլ չեն գտել իրենց երեխաներին պահելու այլ տարբերակ: Թրաֆիկինգի զոհ բոլոր կանանց վերջը լինում է ստորացումը, անարգանքը եւ շահագործումը: Այդ կանայք մեր քույրերն են, հարեւանուհիները, գործընկերները, որոնց դուք տեսնում եք ամեն օր: Նրանք էլ մեզանից մեկն են: Ինչպե՞ս ենք մենք պատրաստվում նրանց օգնել: Ազդեցիկ պլակատի մրցույթը հնարավորություն կտա դրսեւորելու ձեր պատկերացումները թրաֆիկինգի դեմ պայքարի արդյունավետ եղանակների մասին: Մրցույթի երեք հաղթողները (կախված պլակատի որակից) կորոշվեն 2004թ. դեկտեմբերի 1-ին: Ընդհանուր մրցանակային ֆոնդը կազմում է 400 ԱՄՆ դոլար: Մրցույթը բաց է բոլոր նրանց համար, ովքեր պատրաստ են մասնակցել իրենց մտահղացումներով եւ գրաֆիկական լուծումներով: Հաղթած գործերը կցուցադրվեն ՄԱԿ-ի երեւանյան գրասենյակում 2004թ. դեկտեմբեր ամսին: Այդ գործերը կվերածվեն օրացույցների, որոնք կառաքվեն արտերկրներում ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցչություններ: Կարող եք օգտագործել գունավոր մատիտներ, մարկերներ, ներկեր, ջրաներկեր եւ այլ նկարչական նյութեր ու միջոցներ: Ազդեցիկ պլակատի մեջ կարելի է օգտագործել բառեր, բայց դա պարտադիր պայման չէ: Գործերը հարկավոր է ներկայացնել թղթի կամ ստվարաթղթի վրա հետեւյալ չափսերով. ոչ մեծ քան 29.7 x 42 սմ (A3 ֆորմատ) եւ ոչ փոքր, քան 21 x 29.7 սմ (A4 ֆորմատ): Ազդեցիկ պլակատի հակառակ կողմում խնդրում ենք նշել հեղինակի անունը, տարիքը, կրթությունը եւ հեռախոսի համարը: Գործերը կգնահատվեն հետեւյալ չափանիշներով.

- ***թեմայի բացահայտումը,***
- ***ստեղծագործական եւ գեղարվեստական արտահայտչությունը:***

Գործերը մինչեւ նոյեմբերի 30-ը պետք է ներկայացվեն Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության երեւանյան գրասենյակ հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Կ. Լիբկնեխտի փողոց 14 (ՄԱԿ-ի գրասենյակի շենքում): Լրացուցիչ տեղեկատվության համար խնդրում ենք զանգահարել 585 692 կամ 583 786 (ներքին՝ 111) հեռախոսահամարներով, կամ էլեկտրոնային փոստով՝ iom@iom.am:

Շնորհակալություն մասնակցության համար եւ ամենայն հաջողություն:

A STAR ALLIANCE MEMBER

Ծախեք մղոններ "Miles & More" ծրագրով

սկսած՝ $ 559* Վիեննա եւ եվրոպական այլ քաղաքներ

սկսած՝ $ 859* Միացյալ Նահանգներ

սկսած՝ $ 899* Կանադա

սկսած՝ $ 1549* Ավստրալիա

* Համարժեքը դրամով, հարկերն ու տուրքերը ներառված չեն, գործում են հատուկ պայմաններ:

Ուղեւորների առավել ճկուն տեղափոխության համար «Ավստրիական ավիաուղիներն» այժմ առաջարկում է շաբաթական իր 5-րդ թռիչքը:
Նոյեմբերի 1-ից սկսած Դուք կարող եք Երեւանից Վիեննա ուղեւորվել շաբաթվա բոլոր օրերին՝ բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:
Այսուհետեւ Դուք կարող եք Երեւանից 559 դոլարով մեկնել Վիեննա եւ անվճար շարունակել ուղեւորությունը եվրոպական 12 այլ քաղաքներ՝ Փարիզ, Լոնդոն, Ամստերդամ, Ֆրանկֆուրտ, Պրահա եւ այլուր:
Եվրոպայում ամենաարագ եւ հարմար փոխադրման կենտրոնը՝ Վիեննայի օդանավակայանը հանդիսանում է Ձեր առաջին դարպասը դեպի եվրոպական այլ վայրեր, Հյուսիսային Ամերիկա, Ասիա եւ Ավստրալիա, միացնելով Ձեզ ավելի քան 130 քաղաքների հետ:
Վայելեք ավստրիական հյուրընկալությունը եւ բիզնես կարգում մեր մրցանակակիր ծառայությունները թռիչքի ողջ ընթացքում:

Հավելյալ տեղեկությունների համար դիմել մեր գրասենյակ՝
www.austrianairlines.am, ☎ 51 22 01 կամ Ձեր նախընտրած ավիագործակալությանը:

VIE Vienna International Airport
EUROPE'S BEST ADDRESS

Austrian

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀՀ ԿԲ-ն տեղեկացնում է

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հոկտեմբերի 29-ին Կենտրոնական բանկի գործառնությունների տոկոսադրույքները թողեց անփոփոխ. կնքվող ռեպո-համաձայնագրերի տոկոսադրույքը՝ տարեկան 3,75, տրամադրվող լոմբարդային վարկերինը՝ 16, իսկ ներգրավվող ավանդներինը՝ 1 տոկոս:

***

ԿԲ մամուլի ծառայությունը հրապարակում է հոկտեմբերի 1-14-ն ընկած ժամանակահատվածում մակրոտնտեսական իրավիճակի եւ ֆինանսական շուկայի միտումների նկարագիրը:

Մակրոտնտեսական իրավիճակ Ըստ ԱՎԾ պաշտոնական տվյալների, հոկտեմբերի 1-10-ը գրանցվել է 0.3 գնանկում:

Հոկտեմբերի 1-14-ն ընկած ժամանակահատվածում բյուջեի միջին օրական հարկային եկամուտները կազմել են մոտ 817 մլն դրամ:

Դրամավարկային քաղաքականություն Հոկտեմբերի 1-14-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի բազան աճել է 750 մլն դրամով՝ կազմելով 114 մլրդ 884 մլն դրամ: Փողի բազայի աճն ուղեկցվել է ԶԱԱ-ի 384 մլն դրամ եւ ԶՆԱ-ի 366 մլն դրամ աճով:

ԶԱԱ-ի աճը հիմնականում արդյունք է ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի շուկայից 1 մլրդ 117 մլն դրամին համարժեք արտարժույթի ձեռքբերման եւ այլ ակտիվների՝ 688 մլն դրամ գումարի չափով նվազման, որն իր հերթին հիմնականում բացատրվում է արժութային սվոփի՝ 1 մլրդ 941 մլն դրամի մարման եւ 1 մլրդ 520 մլն դրամի կնքման տարբերությամբ: Վերջինիս զուգահեռ վճարվել են արտաքին պարտքի տոկոսագումար՝ 15 մլն դրամ եւ անդամակցության գումար՝ 30 մլն դրամ գումարների չափով:

ԶՆԱ-ի աճը պայմանավորված է եղել կառավարության պարտավորությունների 1 մլրդ 829 մլն դրամ աճով, որը կենտրոնական գանձապետարանի միասնական հաշվի մնացորդի 2 մլրդ 753 մլն դրամ ծախսման, 884 մլն դրամ կառավարության դեպոզիտների աճի եւ ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի պորտֆելի 33 մլն դրամ գումարի չափով նվազման արդյունք է: Այս ընթացքում նվազել են բանկերի պարտավորությունները՝ ի հաշիվ 421 մլն դրամ գումարի չափով արժութային ներգրավման սվոփի զուտ մարման, որի արդյունքում բանկերի պարտավորությունները կազմել են 13 մլրդ 220 մլն դրամ: Զուտ այլ ակտիվները նվազել են 1 մլրդ 42 մլն դրամով, որը հիմնականում պայմանավորված է եղել ՀՀ ԿԲ կողմից արժութային շուկայում իրականացված գործառնությունով:

Հոկտեմբերի 8-ին նախորդած շաբաթվա ընթացքում փողի զանգվածը (առանց կուտակված տոկոսների) նվազել է 725 մլն դրամով եւ կազմել 251 մլրդ 335 մլն դրամ: Շրջանառության մեջ եղած կանխիկն աճել է 2 մլրդ 592 մլն դրամով, իսկ ավանդները նվազել են 3 մլրդ 317 մլն դրամով: Ցպահանջ արտարժութային ավանդները նվազել են 1 մլրդ 971 մլն դրամով, իսկ ցպահանջ դրամային ավանդները՝ 1 մլրդ 214 մլն դրամով: Ժամկետային արտարժութային ավանդները նվազել են 39 մլն դրամով եւ կազմել 62 մլրդ 146 մլն դրամ: Պայմանավորված վերոգրյալով՝ դրամային զանգվածն աճել է 1 մլրդ 285 մլն դրամով եւ հոկտեմբերի 8-ին կազմել 128 մլրդ 858 մլն դրամ:

Ֆինանսական շուկայի միտումներ Այդ նույն ժամանակաշրջանում թղթակցային հաշիվների միջին մակարդակը կազմել է 20,142 մլն դրամ, իսկ պարտադիր պահուստավորումը՝ 16,108 մլն դրամ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ներքին արժութային շուկայում, ՊՊ առաջնային եւ երկրորդային շուկաներում դիտվել են հետեւյալ միտումները:

Ներքին արժութային շուկա ԿԲ կողմից վաճառվել է մոտ 952 հազ. ԱՄՆ դոլար եւ գնվել է 2 մլն ՌԴ ռուբլի՝ 17.22 դրամ փոխարժեքով:

Միջբանկային շուկայում գործառնությունների համախառն ծավալը կազմել է 107 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 53 մլն ԱՄՆ դոլարի առք եւ 54 մլն ԱՄՆ դոլարի վաճառք՝ համապատասխանաբար 504.65 եւ 506.39 դրամ միջին կշռված փոխարժեքներով:

Նշված ժամանակահատվածում արտարժույթի շուկայում ձեւավորված ՀՀ դրամի փոխարժեքը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ արժեզրկվել է 0.19%-ով՝ 507.85 դրամից մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց հասնելով մինչեւ 506.87 դրամի:

Տեղի է ունեցել ՊՊ-երի 2 թողարկում, տեղաբաշխվել են 11 եւ 12-ամսյա պարտատոմսեր՝ 1 մլրդ դրամ ընդհանուր ծավալով: Առաջին աճուրդի ընթացքում թողարկվել է 12-ամսյա պարտատոմս՝ 500 մլն դրամ ծավալով, որի նկատմամբ պահանջարկը կազմել է 894 մլն դրամ (178.75%)՝ արդյունքում ձեւավորելով 3.97% միջին կշռված եկամտաբերություն: Երկրորդ աճուրդի ընթացքում տեղաբաշխվել է 11-ամսյա պարտատոմս՝ 500 մլն դրամ ծավալով, որի նկատմամբ պահանջարկը կազմել է 1 մլրդ 50 մլն դրամ (210.10%) եւ ձեւավորվել է 4.0225% եկամտաբերություն:

ՊՊ երկրորդային շուկա Իրականացվել է 1 մլրդ 84 մլն դրամի գործարք 5.48% միջին կշռված եկամտաբերությամբ: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 557 մլն դրամի գործարք 4.95%-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 527 մլն դրամի գործարք՝ 6.04%-ով:

Միջբանկային ռեպո գործառնություններ Իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը կազմել է 3 մլրդ 272 մլն դրամ՝ 4.12% միջին կշռված տոկոսադրույքով: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 2 մլրդ 52 մլն դրամ ծավալով ռեպո գործարք՝ 4.06%-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 1 մլրդ 220 մլն դրամ ծավալով գործարք՝ 4.21%-ով:

Հաջորդ երկշաբաթյա ժամանակահատվածի ծրագրավորում Հոկտեմբերի 15-29-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի բազայի միջին ցուցանիշը կկազմի 116 մլրդ 928 մլն դրամ:

Ըստ ծրագրավորման, կիրականացվի 1 մլրդ 607 մլն դրամի արտաքին պարտքի եւ 170 մլն դրամի արտաքին պարտքի տոկոսագումարի մարում: Այս ընթացքում ակնկալվում է 2 մլրդ 357 մլն դրամ գումարի չափով դրամաշնորհի ստացում, ինչպես նաեւ անդամակցության գումարի վճարում՝ 270 մլն դրամի՝ չափով: Այլ ակտիվները կաճեն 328 մլն դրամով: Նախատեսվում է նաեւ 2 մլրդ դրամին համարժեք արտարժույթի առքի գործառնություն: Վերոհիշյալ հոսքերը կհանգեցնեն ԶԱԱ-ի ցուցանիշի 2 մլրդ 638 մլն դրամի աճին:

Կառավարության զուտ պարտավորությունների ցուցանիշը, ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության բյուջետային հարցերի հանձնաժողովի տվյալների, կնվազի 1 մլրդ 266 մլն դրամով՝ պայմանավորված կենտրոնական գանձապետարանի միասնական հաշվի մնացորդի 1 մլրդ 98 մլն դրամ գումարի կուտակմամբ, կառավարության դեպոզիտների 992 մլն դրամ, ինչպես նաեւ ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի պորտֆելի 824 մլն դրամ գումարի չափով ավելացմամբ: Բանկերի պարտավորությունները կաճեն 1 մլրդ դրամով՝ կազմելով 14 մլրդ 220 մլն դրամ: Աճը պայմանավորված կլինի նախատեսված 1 մլրդ դրամ գումարի չափով իրացվելիություն ներարկող գործառնության իրականացմամբ: 328 մլն դրամով կնվազեն նաեւ զուտ այլ ակտիվները: Վերոհիշյալ փոփոխությունները կհանգեցնեն ԶՆԱ-ի 594 մլն դրամի նվազմանը:

Հաշվի առնելով մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաեւ ֆինանսական շուկաներում առկա միտումները՝ ԿԲ խորհուրդը որոշեց՝ թողնելով անփոփոխ բանկերից ներգրավված ավանդների տոկոսադրույքը՝ 1%, լոմբարդային վարկերինը՝ 16%, ռեպո համաձայնագրերի տոկոսադրույքը իջեցնել 0.25 տոկոսով՝ սահմանելով 3.75%:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը

ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահի որոշմամբ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը նոյեմբերի 3-ից սահմանվել է տարեկան 15 տոկոս:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 3.11.2004 Գինը՝ 100 դրամ